ΦΙΛΑΔΕΛΦΕΙΟΣ ΠΟΙΗΤΙΚΟΣ ΑΓΩΝ

ΕΚΘΕΣΙΣ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΤΩΝ ΑΓΩΝΟΔΙΚΩΝ

Ἀναγνωσθεῖσα ὑπὸ τοῦ εἰσηγητοῦ Ἀγγέλου Βλάχου τῇ 27 Ὀκτωβρίου ἐν τῷ Ζαππείῳ μεγάρῳ.

Κύριοι,

Ὁ ἔχων διάθεσιν καὶ δύναμιν ψυχικὴν νὰ λησμονήσῃ ἐπὶ μικρὸν τὰ κυκλοῦντα αὐτὸν ποικίλα, οὐχὶ δὲ πάντως εὐχάριστα φαινόμενα τοῦ ὑλικοῦ καὶ κοινωνικοῦ ἡμῶν βίου καί, κλείων τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ καὶ τὰ ὦτα πρὸς ὅ,τι ἀκούει καὶ βλέπει, νὰ ἐξαρθῇ ὡς ἐν ὀνείρῳ εἰς ὑψηλοτέραν περιωπὴν καὶ ἐπισκοπήσῃ τὸν σύγχρονον πνευματικὸν βίον τοῦ ἔθνους ἀπὸ γαληνιαίας σκοπιᾶς, εἰς ἣν οὔτε τοῦ μικροῦ πάθους ἀναβαίνει ὁ κακόγλωσσος μῶμος, οὔτε τῆς ἐγκαθέτου κολακείας ὁ φιλοπρόσωπος λίβανος, παράδοξον καὶ ἀνώμαλον θὰ ἴδῃ θέαμα ἀπλούμενον πρὸ τῶν διανοητικῶν αὐτοῦ ὀμμάτων. Πολλοὺς μέν, τοὺς πλείστους ἴσως τῶν κλάδων τοῦ πνευματικοῦ ἡμῶν δένδρου θέλει προσίδει ἀδρυνομένους ἐκ περισσεύοντος χυμοῦ καὶ θάλλοντας ἐκ σφρίγους, ἄλλους δὲ τοὐναντίον ἐγγὺς αὐτῶν ἰσχνοὺς ἐξ ἀτροφίας, ἀραιὰ δέ που καί που φύοντας τὰ ὤπωχρα καὶ ἀσθενικά των φύλλα. Παρὰ τοὺς χλοεροὺς καὶ κατὰ τὸ πλεῖστον εὐκάρπους θαλλοὺς τῆς ἐπιστημονικῆς παραγωγῆς θέλει παρατηρήσει αὐχμηροὺς καὶ διψῶντας τοὺς κλῶνας τῆς ἐθνικῆς ἡμῶν φιλολογίας, ἐγγὺς δὲ τοῦ στιβαροῦ καὶ ὀσημέραι κρατυνομένου κλάδου τῆς δημοσιογραφίας, καὶ ἰδίως τοῦ καθ' ἡμέραν τύπου, λιποψυχοῦντα σχεδὸν τὸν ποιητικὸν βλαστόν.

Πόθεν καὶ διατὶ ἡ ἄνισος αὕτη βλάστησις;

Ἐπεκράτησεν ἄρά γε καὶ ἐπὶ τῆς πνευματικῆς ἡμῶν παραγωγῆς ὁ βαρὺς νόμος τοῦ περὶ ὑπάρξεως ἀγῶνος καὶ ἀπερρόφησαν οὕτω οἱ μείζονες καὶ κραταιότεροι κλάδοι πᾶσαν τῶν μικροτέρων καὶ ἀσθενεστέρων τὴν ζωϊκὴν ἰκμάδα; Μετεβλήθη ἄρά γε καὶ παρ' ἡμῖν, ὡς ἀλλαχοῦ τῆς Εὐρώπης, ὁ πνευματικὸς ἀγρὸς εἰς πνευματικὴν ἀγοράν, διεπομένην ὑπὸ τοῦ ἀδυσωπήτου νόμου τῆς προσφορᾶς καὶ ζητήσεως, καὶ διὰ τοῦτο δὲν παράγει πλέον ἄλλο ἢ ὅ,τι ἐξοδεύεται; Εἶνε λοιπόν — καὶ ἂν εἶνε, ἔπρεπεν οἱ ὅροι τοῦ καθ' ἡμᾶς πνευματικοῦ βίου νὰ ἦνε κατὰ τοῦτο ὅμοιοι καὶ ἀνάλογοι πρὸς τοὺς ἐν τῇ Ἑσπερίᾳ, ὅπου παράγει σήμερον ὁ διανοητικὸς ἀγρὸς ὅ,τι σπείρει μὲν συνήθως ὁ ἄπληστος πόθος χρήματος μᾶλλον ἢ δάφνης, δρέπει δὲ νωχελῶς ἡ καλαισθησία δυσορέκτου κοινοῦ, διώκοντος αἰσθητικὸν μᾶλλον κνισμὸν ἢ ἀπόλαυσιν διανοητικήν; Ἐγηράσαμεν λοιπὸν τοσοῦτον καὶ ἡμεῖς πρὶν ἢ νεάσωμεν, πρὶν ἢ ἀνδρωθῶμεν, καὶ συγγηράσαντες μεθ' ἡμῶν οἱ ποιηταὶ τῆς Ἑλλάδος δὲν ἀνοίγουσι πλέον τὰ χείλη, διότι δὲν προσδοκῶσιν ἀρκοῦσαν καὶ ψηλαφητὴν τοῦ ἄσματος αὐτῶν ἀμοιβήν; Ἢ μὴ βαθύτερος καὶ ἄλλος, λυπηρότερος δὲ πάντως, εἶνε ὁ λόγος τῆς ποιητικῆς ἡμῶν ἀκαρπίας, καὶ ὁ λόγος οὗτος εἶνε στείρωσις ἴσως τῆς δημιουργοῦ ποιητικῆς εὐφυΐας, ἐξανέμωσις ἴσως τοῦ ποιητικοῦ σπόρου, τοῦ φυομένου ἄλλως καὶ ἐπὶ τῆς αὐχμηροτάτης γῆς καὶ ὑπὸ τὸν δυσμενέστατον οὐρανόν;

Οὔτε τῆς παρούσης ὥρας καὶ τῆς ὑμετέρας εὐμενοῦς ὑπομονῆς μακροτέρα ἤθελεν εἶναι λεπτομερὴς ἐξέτασις τοῦ ζητήματος. Διστάζομεν ὅμως — καὶ τὸν παρήγορον τοῦτον δισταγμὸν ἀναγκαῖον νομίζομεν νὰ ἐκδηλώσωμεν ἐνταῦθα — διστάζομεν νὰ παραδεχθῶμεν τὸν τελευταῖον ἐκεῖνον λόγον, ὡς τὸ ἀληθὲς αἴτιον τῆς ποιητικῆς ἡμῶν ἀφορίας. Ὑποθέτομεν δὲ μᾶλλον ὅτι, ὡς περὶ παντοῖα ἄλλα ἀφωμοιώθημεν καὶ ἀφομοιούμεθα ὀσημέραι πρὸς τὴν Ἑσπερίαν, ὑφιστάμεθα κατ' ἀνάγκην καὶ ὡς πρὸς τὴν πνευματικὴν παραγωγὴν τὴν ἐπίδρασιν τῶν ἐκ τῆς ἀλλοδαπῆς ἀρθόνως εἰσκομισθέντων ὅρων τοῦ κοινωνικοῦ ἡμῶν βίου.

Καὶ ἄλλοτε, πολὺ πρὶν ἢ τοῦ Δάρβιν αἱ βαρύσημοι λέξεις struggle for life καταστῶσι τὸ σύμβολον τῆς ἡμετέρας ὑπάρξεως, ἠγωνίζοντο οἱ ἄνθρωποι τὸν περὶ ζωῆς ἀγῶνα, διότι ἀγὼν ὑπῆρξε πάντοτε καὶ οὐδὲν ἄλλο ἢ διαρκὴς ἀγὼν εἶνε ὁ βίος. Ἀλλὰ τὸν ἀγῶνα ὅμως τοῦτον ἠγωνίζοντο οἱ πρὸ ἡμῶν ἐν πλήρει συνειδήσει τοῦ ἀδαμάστου κράτους τοῦ ἔξω κόσμου, ἐν βαθείᾳ ἐπιγνώσει τῆς μεμονωμένης αὐτῶν ἀδυναμίας. Προσεπάθουν νὰ μὴ ἡττηθῶσιν, ἀλλὰ δὲν ὠνειρεύοντο καὶ

νὰ νικήσωσι μηδὲ πάντοτε νὰ νικῶσι, διότι συνησθάνοντο ἴσως ὅτι τελεία καὶ ὁριστικὴ νίκη εἶνε ὄνειρον μόνον καὶ ὄνειρον ἀνεκπλήρωτον. Ἀπεδέχοντο τὴν ζωὴν ὁποία πράγματι εἶνε, προσεπάθουν νὰ συμβιβασθῶσι πρὸς αὐτὴν καὶ ὑποχωροῦντες, ὁσάκις δὲν ἠδύναντο νὰ προχωρήσωσι, περιέστελλον τὰς ἀνάγκας των, ἀναλόγως τῶν δυνάμεων καὶ τῶν πόρων αὐτῶν. Δὲν διέπρεπεν ἴσως ὁ βιωτικὸς ἐκεῖνος ἀγών ἐπὶ μεγαλείῳ καὶ θορύβῳ καὶ πατάγῳ, ἀλλὰ διέπρεπεν ὅμως ἐπὶ φρονήσει καὶ αὐταρκείᾳ. Ὀλίγους εἶλκυε τότε ἡ ἀνάντης ὁδὸς ἡ ἄγουσα εἰς τὸν ἐκ παντὸς τρόπου πλοῦτον καὶ τὴν διὰ πάσης θυσίας χλιδὴν, ἀλλὰ καὶ ὀλίγα ἦσαν τὰ κάτω τῆς ὁδοῦ κυλιόμενα θύματα τῆς ἄφρονος ἀναβάσεως. Ὀλίγοι ἦσαν οἱ εἰς Κόρινθον πλέοντες, ἀλλὰ καὶ ὀλίγοι οἱ ναυαγοί· ὀλίγοι οἱ ἑκατομμυριοῦχοι, ἀλλὰ καὶ ὀλίγοι οἱ θῆτες. Σήμερον τὰ πράγματα μετεβλήθησαν.

Δὲν ἀγωνιζόμεθα πλέον εἰς περιστολὴν τῶν ἡμετέρων ἀναγκῶν ἀναλόγως πρὸς τὰς ἡμετέρας δυνάμεις, ἀλλ' ἐντείνομεν τοὐναντίον τὴν δύναμιν ἡμῶν εἰς θεραπείαν πάσης ἀνάγκης, πραγματικῆς ἢ φανταστῆς, ἣν γεννᾷ ἐν ἡμῖν ὁ ἄπληστος πόθος τῆς ὑλικῆς εὐμαρείας. Δὲν περιορίζομεν πλέον ἀλλ' αὐξάνομεν μάλιστα καὶ δεινοῦμεν τὸν ἀγῶνα, ἄθλον δ' αὐτοῦ ἐπινίκιον ἐπιζητοῦμεν τὸν πλοῦτον, διότι μόνον τὰς διὰ τοῦ πλούτου θεραπευομένας ἀνάγκας ὑπολαμβάνομεν ἀξίας ἡμῶν.

Ἡ ὑλιστικὴ αὕτη τάσις πάσης σχεδὸν βιωτικῆς ἐνεργείας, ἡ ἀπὸ ἐτῶν ἤδη ἐν Εὐρώπῃ ἀποτελοῦσα τὸ κύριον χαρακτηριστικὸν τοῦ λήγοντος αἰῶνος, ἐξετάθη, ὡς μὴ ὤφελε, καὶ παρ' ἡμῖν — παρὰ πᾶσαν τὴν νεαρότητα τοῦ πολιτικοῦ ἡμῶν βίου — ἐπέδρασε δὲ δυστυχῶς καὶ ἐπὶ τῆς πνευματικῆς δραστηριότητος τοῦ ἔθνους. Οὐδὲν ἄρα παράδοξον, ἂν ἀφθονοῦσι μὲν σήμερον παρ' ἡμῖν οἱ ἐργάται τῶν κερδοφόρων ἐπιτηδευμάτων, λειψανδροῦσι δὲ τοὐναντίον οἱ ναοί, οἱ μὴ δυνάμενοι ὄχι μόνον νὰ παχύνωσιν, ἀλλὰ μηδὲ νὰ θρέψωσι κἂν τοὺς ἐν τῷ ναῷ δουλεύοντας. Οὐδὲν παράδοξον, ἂν πολλοὶ τῶν ἐν τοῖς ἀδύτοις τοῦ ποιητικοῦ ναοῦ μυσταγωγούντων προτιμῶσι τῆς ἀκάρπου μουσοληψίας τὴν ἐν τῷ νάρθηκι τοῦ ναοῦ ἐμπορίαν κηρίου καὶ λιβάνου.

Τοὺς λόγους τούτους ἴσως ὑπολάβωσιν οἱ παρέχοντές μοι τὴν στιγμὴν ταύτην τὴν εὐμενῆ αὐτῶν ἀκρόασιν ὡς ὑπαγορευομένους πιθανῶς ἐξ ἑκτάκτου τινὸς καὶ ἀσυνήθους πτωχείας τοῦ ἐφετεινοῦ Φιλαδελφείου ἀγῶνος, καὶ ἐκ τῆς λύπης ἣν ἠσθάνθησαν ἴσως οἱ εἰς κρίσιν αὐτοῦ παρακληθέντες, βλέποντες τὸ μὲν ἔργον αὐτῶν ἁπλοποιούμενον εἰς ἀμεριμνομέριμναν, αὐτοὺς δὲ εἰς κριτὰς in partibus ... absentium. Δὲν ἔχει ὅμως εὐτυχῶς οὕτω τὸ πρᾶγμα, καὶ σπεύδω εὐθὺς ἀμέσως νὰ διαλύσω — ἂν ὑπάρχῃ — τὴν ἀνησυχίαν ταύτην τῶν ἀκροατῶν μου. Ὅσον καὶ ἂν ἠρημώθη ὁ ἑλληνικὸς Παρνασσός, δὲν προέβη ὅμως εὐτυχῶς ἡ ἐρήμωσις εἰς τοσοῦτον, ὥστε νὰ μένωσι μὲν ἄνευ ἐργασίας οἱ ἑκάστοτε ἀγωνοδίκαι, νὰ κινδυνεύωσι δὲ οἱ ἀκροαταί των ν' ἀπέλθωσι κενοὶ πάσης ποιητικῆς ἑστιάσεως.

Δὲν ἔχει μὲν ἀληθῶς ὁ ἐφετεινὸς ἀγὼν νὰ ἐπιδείξῃ τὸ ἄφθονον θέρος τοῦ πρὸ δύο ἐτῶν τὸ πρῶτον τελεσθέντος, ἀλλὰ καὶ δὲν ἐλαττοῦται πολὺ τῆς περυσινῆς εὐφορίας. Ἀντὶ τῶν πεντήκοντα καὶ τεσσάρων ποιητῶν τοῦ 1889 καὶ τῶν ἑπτὰ καὶ τριάκοντα τοῦ παρελθόντος ἔτους, εἰκοσιεννέα μόνον κατῆλθον ἐφέτος εἰς τὸν ἀγῶνα. Θὰ ἐλέγομεν δὲ τριάκοντα, ἂν συνηνοῦμεν νὰ διχοτομήσωμεν ἕνα τῶν ποιητῶν — τὸν γράψαντα τοὺς *Ἀστέρας* —, συμφώνως πρὸς τὴν ἔγγραφον ἐπὶ τούτῳ παρακλησιν, ἣν ἀπηύθυνεν εἰς τοὺς κριτάς, ὅπως ἀνοίξῃ οὕτω τὰς πύλας τῆς κρίσεως εἰς τοὺς χιλίους καὶ τετρακοσίους του στίχους.

Τῶν εἴκοσι καὶ ἐννέα τούτων ἀγωνιστῶν τὰ ἔργα φέρουσι τὰς ἑξῆς ἐπιγραφάς:

1) Γλαύκεια ἄσματα.
2) Συλλογὴ διαφόρων λυρικῶν ποιημάτων.
3) Ὁ σύγχρονος Ἕλλην.
4) Ἡ εὐκολογέλαστη καρδιά.
5) Τὸ τελευταῖόν του ὄνειρον.
6) Φτερουγίσματα.
7) Λυρικά.
8) Νέφη.
9) Τὰ λουλούδια μου.
10) Τὰ στολίδια τοῦ ποιητοῦ.
11) Βάκχος καὶ Μαινάδες.
12) Οἱ καρποὶ τῆς Μούσης μου.
13) Καρδιὰ καὶ στίχοι.
14) Λευκάνθεμα.
15) Διάβαινε κόσμε.
16) Εἰκόνες.
17) Μνήματα.
18) Παληαῖς γνωριμιαῖς.
19) Ἡ δρόσος τοῦ ἔαρος.
20) Ἁρμονίαις.
21) Ἡ Φώτω.
22) Τὸ Μανταῖον τῆς ψυχῆς.
23) Στίχοι ἐλεύθεροι.
24) Ἀστέρες — εἰς δύο χωριστὰς συλλογάς.
25) Τὸ συρτάρι μου.
26) Ἀγάπης λόγια.
27) Καρδιὰ καϋμένη.
28) Ὁ καθρέφτης τοῦ Πύργου μου, καὶ
29) Θάλασσα.

Καὶ πῶς λοιπόν; θέλετε βεβαίως ἐρωτήσει· τριάκοντα ὅλαι συλλογαὶ λυρικῶν ποιημάτων ἐστάλησαν εἰς τὸν ἀγῶνα, καὶ τολμῶσιν οἱ κριταὶ νὰ μελαγχολῶσιν ἐπὶ τῇ δῆθεν ποιητικῇ ἀφορίᾳ τοῦ πνευματικοῦ ἀγροῦ τῆς Ἑλλάδος; Καὶ ἀπαντᾶτε βεβαίως καθ' ὑμᾶς αὐτούς: Μεγάλη

τῶν κριτῶν ἡ δυσκολία, καὶ μείζων ἡ ἀπληστία.

Θὰ εἶχον βεβαίως δίκαιον οἱ οὕτω ἀποροῦντες, ἂν τὸ ποιὸν τῆς τοῦ ἐφετεινοῦ ἀγῶνος ποιητικῆς ἐσοδείας ἀνταπεκρίνετο πρὸς τὸ ποσὸν αὐτῆς. Ἀλλὰ «πολλοὶ μὲν ναρθηκοφόροι, Βάκχοι δέ τε παῦροι» κατὰ τὴν παλαιὰν παροιμίαν. Ἄφθονος σχετικῶς εἶνε ὁ στίχων θερισμός, πτωχὴ ὅμως ἡ ποιητικὴ συγκομιδή. Ἐκ τοῦ μακροῦ ὁρμαθοῦ τῶν ποιητικῶν συλλογῶν, ἃς πρὸ μικροῦ ἠριθμήσαμεν, ὀλίγαι μόνον δύνανται νὰ καταστῶσι λεπτομερεῖς λόγου ὑποκείμενον, καὶ τῶν ὀλίγων δὲ τούτων ἔτι ὀλιγώτεραι παρέχουσιν εὐφήμου κρίσεως ἀφορμήν. Περὶ τῶν πλείστων ἐξ αὐτῶν, τοιαῦται δὲ εἶνε αἱ ἀπὸ τοῦ πρώτου ἀριθμοῦ τοῦ ἀπαγγελθέντος καταλόγου μέχρι τοῦ πρώτου καὶ εἰκοστοῦ συμπεριλαμβανομένου, — οὐδεὶς δυστυχῶς δύναται νὰ γείνῃ σπουδαίας ἐπικρίσεως λόγος, ὁσηνδήποτε καὶ ἂν ἔχωσι τὴν ἐπιεικῆ διάθεσιν οἱ κριταί. Πάντα ταῦτα τὰ ποιητικὸν μόνον πρόσχημα περιβεβλημένα ἀγωνίσματα εἰσὶ κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἧττον πεζολογήματα στιχηρά, πλήρη τόπων κοινῶν καὶ τούτων κακῶς ἐκπεφρασμένων, κενὰ μὲν ποιητικῶν νοημάτων, πλήρη δὲ λέξεων ἠχηρῶν καὶ πολυσυνθέτων, πτωχὰ τὴν φαντασίαν καὶ πενιχρὰ τὸ αἴσθημα, ἄστοχα περὶ τὴν ἑρμηνείαν καὶ γλωσσικῶς πάντῃ ἀκατάστατα. Πολλὰ μὲν αὐτῶν φέρουσι κατάδηλον τὸν τύπον παιδικῆς θεματογραφίας, ἄλλα δὲ εἰσὶν ἀναμφισβήτητα γεννήματα διανοίας ἀώρου, ἐν ᾗ φαίνεται δυσαπαλλάκτως χρονίζουσα ἡ ποιητικὴ ἐκείνη πλάνη, ἣν πάσχει συνήθως — ὡς ἀναπόδραστον ἐξάνθημα — ἡ νεανικὴ ἡλικία. Τούτου ἕνεκα οὔτε λεπτομερῶς ἐνόμισαν ἀναγκαῖον ν' ἀσχοληθῶσιν οἱ ἀγωνοδίκαι περὶ τὴν κρίσιν ἢ κάλλιον εἰπεῖν περὶ τὴν κατάκρισιν τῶν γυμνασμάτων τούτων, οὔτε ὁ ἐπιτραπεὶς τὴν εἰσήγησιν τῆς κρίσεως αὐτῶν φρονεῖ, ὅτι δύναται νὰ τῷ συγχωρηθῇ τοσαύτη τῆς ὑπομονῆς ὑμῶν κατάχρησις, ὥστε νὰ κηδεύσῃ ἑκάστην τῶν συλλογῶν τούτων δι' ἰδίας νεκρωσίμου ἀκολουθίας· καθῆκόν του δὲ μᾶλλον ὑπολαμβάνει, ὡς ἡ περὶ τῆς δημοσίας ὑγείας ἐν ὥρᾳ ἐπιδημίας μεριμνῶσα διοικητικὴ ἀρχή, νὰ ἀμαξεύσῃ ἀθρόον τὸν ποιητικοφανῆ τοῦτον φορτὸν εἰς ἕνα κοινὸν βόθρον, τοῦτο καὶ μόνον τὸ ἁπλοῦν ἀλλὰ βαθύσοφον γαλλικὸν λόγιον ἐπᾴδων ὡς ἐπικήδειον εὐχήν: il est si facile de ne pas écrire.

Πρὶν ἢ μεταβῶμεν εἰς τὰ ἕνεκα τῶν ἀρετῶν ἢ καὶ τῶν κακιῶν αὐτῶν ἀξιώτερα λόγου ποιήματα τοῦ ἐφετεινοῦ ἀγῶνος, ἀναγκαῖος ἐπιβάλλεται ἡμῖν ὁ σταθμὸς εἰς τὴν ὑπ' ἀριθμὸν 27 ποιητικὴν συλλογὴν — ἢ λυρικὸν ποίημα, ὡς ὀνομάζει αὐτὴν ὁ ποιητής, — τὴν φέρουσαν τὴν ἐπιγραφήν: «Καρδιὰ Καϋμένη».

Τὸ ποίημα τοῦτο εἶχε σταλῆ καὶ εἰς τὸν περυσινὸν ἀγῶνα ὑπὸ τὴν ἐπιγραφήν: «Ἕνα τραγοῦδι ἀπελπισμένο», καθ' ἃ μαρτυροῦσιν αἱ ἐν τῇ εἰσηγήσει τῆς κρίσεως αὐτοῦ παρατεθεῖσαι τότε στροφαί, αἱ ἀπαραλλάκτως ἀπαντώμεναι ἐν αὐτῷ καὶ ἐφέτος, ὧν πρώτη:

Τ' ἀηδόνι μ' ἀποξύπνησε τὸ πλάνο
μὲ τὰ χαριτωμένα του λαλήματα,
κ' ἡ μάννα μου μὲ τὰ γλυκὰ φιλήματα,
ποὺ ἄφινε 'ς τὸ μέτωπό μου ἀπάνω.

Ὁ ποιητὴς δὲν ηὐχαριστήθη, φαίνεται, ἐκ τῆς ἐπιεικοῦς περὶ τῶν στίχων του κρίσεως τῶν περυσιν ἀγωνοδικῶν, οἵτινες δὲν ἠρνήθησαν εἰς αὐτὸν *ποιητικὰ προσόντα ἀναμφισβήτητα*, καὶ ἠθέλησεν ἴσως νὰ ἐκκαλέσῃ τὴν ἀπόφασιν αὐτῶν εἰς τοὺς κριτὰς τοῦ ἐφετεινοῦ ἀγῶνος. Ἀγνοοῦμεν, ἐννοεῖται, ἂν τὸ περυσινὸν «Ἀπελπισμένο τραγοῦδι» μετεγράφη ὁλόκληρον εἰς τὴν ἐφετεινὴν «Καϋμένην Καρδιάν», ἢ ἂν μετέβαλεν αὐτὸ καὶ κατὰ πόσον ὁ ποιητής. Ὅ,τι ὅμως γνωρίζομεν καὶ δυνάμεθα νὰ τὸν βεβαιώσωμεν, εἶνε ὅτι οὐδένα εὗρον ἀποχρῶντα λόγον οἱ κριταί, ὅπως μεταβάλωσιν ὑπὲρ αὐτοῦ τὴν ἀπόφασιν τῶν περυσινῶν αὐτῶν συναδέλφων. «*Ἡ μονοτονία, οἱ κοινοὶ τόποι καὶ ἡ ἀνιαρὰ πεζολογία*», ἅτινα ἐκρίθησαν πέρυσιν ὡς χαρακτηρίζοντα τὸ *Ἀπελπισμένο τραγοῦδι*, κατακλύζουσι καὶ ἐφέτος μέχρι πνιγμοῦ τὴν *Καϋμένην Καρδιάν*. Τὸ ὅλον ποίημα εἶνε μονότονος, μονόχορδος οὕτως εἰπεῖν ἐκ τετρακοσίων στίχων θρῆνος ἐπὶ τῇ ἀπιστίᾳ ἐρωμένης, ἀλλὰ θρῆνος ἀνιῶν μᾶλλον ἢ συγκινῶν. Ἀνιᾷ δὲ ὁ θρῆνος οὗτος οὐ μόνον διὰ τὸ ἀπέραντον αὐτοῦ, τὸ τετριμμένον καὶ τὸ μονότονον, ἀλλὰ καὶ πρὸ πάντων διὰ τὸ μὴ ἀληθὲς τοῦ ἐμπνέοντος αὐτὸν αἰσθήματος. Ὁ ποιητὴς δὲν φαίνεται ἀληθῶς πονῶν, καὶ διὰ τοῦτο δὲν κατορθοῖ νὰ συμπονέσῃ αὐτὸν ὁ ἀναγνώστης του.

Si vis me flere dolendun est, εἶπεν ὁ Ὁράτιος, τὴν ἀλήθειαν δὲ ταύτην κυροῖ ἀρνητικῶς ὁ ποιητὴς τῆς *Καϋμένης Καρδιᾶς*. Πολὺ κρεῖττον, ἀπτιώτερον, ἐγκρατέστερον καὶ ἀκραιφνῆ βαρυθυμίαν ἀποπνέον εἶνε τὸ προτασσόμενον τοῦ ποιήματος δεκατετράστιχον (Sonetto), «Ἀφιέρωσις εἰς τοὺς γονεῖς μου», ὡς ἐπιγράφει αὐτὸ ὁ ποιητής. Τὸ καλὸν τοῦτο ποιημάτιον ἔχει ὡς ἑξῆς:

Ἐσεῖς ποὺ μ' ὡδηγήσατε 'ς τὰ πρῶτα βήματά μου
Ἀπὸ τὴ λύπη μακρυὰ καὶ ἀπὸ κάθε πόνο,
Δεχθῆτε πρῶτοι σήμερα ποὺ σᾶς ἀφιερόνω
Ἀπ' τῆς ζωῆς τὰ βάσανα καϋμένη τὴν καρδιά μου.

Ἄδικα, μάννα, μοῦστελνες μὲ μάτι δακρυσμένο
Κάθε σου εὐχὴ γιὰ δύναμι, ψλὴ νὰ μ' ἀναιβάσῃ·
Μὲ τὴν πνοή του πρόφθανε τὸ μαῦρο πεπρωμένο,
Καὶ τὴν εὐχή σου πάγωνε 'ς τὸ δρόμο, πρὶν περάσῃ.

Ποτέ μου δὲν ἀπόκτησα ἐκεῖνο ποὺ ἀγαποῦσα,
Καὶ πάντοτε ἐσκόνταψα 'ς τὸ δρόμο ποὺ τραβοῦσα·
Λὲς καὶ λιθάρι ἔγεινε ἡ καθ' εὐχή σας 'μπρός μου.

Τὴν τρυφερή μου τὴν καρδιὰ πληγώσανε τὰ πάθη,
Ἐγὼ τὸ ῥόδο ἐγνώρισα ἀπ' τὸ πικρό του ἀγκάθι,
Καὶ λύπη ἔγεινε γιὰ μὲ κάθε χαρὰ τοῦ κόσμου

Ἂν ἡ *Καϊμενη Καρδιὰ* ἀπετελεῖτο ἐξ ὁμοίων πρὸς τοῦτο ποιηματίων, ἀλλοία βεβαίως θὰ ἦτο ἡ τύχη της.

Τὴν ὑπ' ἀριθμὸν 24 συλλογήν: «Ἀστέρες» διήρεσεν ὁ ποιητὴς εἰς δύο ἴσα περίπου μέρη, ἐξ ἑπτακοσίων στίχων ἕκαστον, συμβιβάζων οὕτω τὴν γονιμότητα αὐτοῦ πρὸς τοὺς ὅρους τοῦ ἀγῶνος, καὶ παρακαλῶν ἐν προοιμίῳ νὰ κριθῶσιν ἀμφότεραι αἱ συλλογαὶ «ὡς ἔργα ἑνὸς καὶ τοῦ αὐτοῦ ποιητοῦ». Τοῦτο πράττοντες οἱ κριταί, δὲν δύνανται νὰ καταστείλωσι τὴν ἀπορίαν: διατί ἄρά γε ὁ ποιητής, ἀντὶ ν' ἀποστείλῃ χιλίους τετρακοσίους στίχους εἰς τὸν ἀγῶνα -ἐξ ἀσυναρτήτων διστίχων ἀποτελουμένους—δὲν ἀπέστελλε μόνον τὸ ἥμισυ, ἀπαρτίζων αὐτὸ ἐκ τῶν καλλίστων; Εἰς τὴν ἀπορίαν ταύτην ἀπαντᾷ ὁ ποιητὴς διὰ τῶν λέξεων τούτων τοῦ προοιμίου του: «Οἱ »*Ἀστέρες*, λέγει, δὲν εἶνε ἀπὸ τὰ συνήθη ποιη»τικὰ ἔργα, ἀλλ' ἔργον πρωτοφανές, δι' οὗ ἀνοί»γεται νέος εἰς τὴν λυρικὴν ποίησιν ὁρίζων. »Οἱ *Ἀστέρες* εἶνε δίστιχα ἀνεξάρτητα τὸ ἓν τοῦ »ἄλλου, ἀλλὰ καὶ ἐν σχέσει μεταξύ των τοιαύτῃ, »ὥστε ἀποτελοῦσι τὸ σύνολον νέου ποιητικοῦ »στερεώματος· ὁ ποιητὴς τῶν *Ἀστέρων* ἠδυνήθη »διὰ τῶν στίχων του τούτων, τὰ ὁποῖα διήρε»σεν εἰς 24 μέρη, νὰ συνδέσῃ ὅλα τὰ τῆς »*λυρικῆς* ποιήσεως εἴδη εἰς τρόπον τοιοῦτον, »ὥστε νὰ ἀπαρτίζωσιν ἐν συνόλῳ νέου εἴδους... »*ἔπος*, τὸ ἔπος τοῦ πνεύματος ἢ τὸ τοῦ ἀνθρω»πίνου βίου». — Ἐκ τῶν λόγων τούτων καταφαίνεται, ὅτι ὁ ποιητής, καίτοι *ὑπερεβδομηκορτούτης*, ὡς ὁμολογεῖ περαιτέρω, διατελεῖ οὐχ ἧττον ἐν μακαρίᾳ νεανικῇ φανταστιώσει περὶ τοῦ ποιητικοῦ του ταλάντου. Τοῦτο δὲ κυροῖ ἐκφανέστερον ἐπιφέρων, ὅτι σκοπὸς αὐτοῦ ἀγωνιζομένου δὲν εἶνε, «οὔτε τὴν δάφνην τοῦ νικητοῦ »ν' ἀφαιρέσῃ ἀπὸ τοὺς πτερυγίζοντας σήμερον »νεοσσοὺς τοῦ ποιητικοῦ ὀρνιθῶνος, οὔτε τὸ χρη»ματικὸν βραβεῖον νὰ τοῖς [sic] ἁρπάσῃ δίκην »ἱέρακος, διότι ἡ δάφνη, λέγει, ἥτις θὰ στέψῃ τὴν »κεφαλὴν αὐτοῦ, εἶνε ἄλλη». Διατί λοιπὸν ἀγωνίζεται; ἴσως ἐρωτήσῃ τις. Καὶ εἰς τοῦτο ἀπαντᾷ περαιτέρω ὁ ποιητὴς τῶν *Ἀστέρων*: «Θέ»λει, λέγει, νὰ ἀποφανθῶσιν [οἱ κριταί] ὁποίαν »πρέπει νὰ καταλάβῃ θέσιν οὐχὶ μεταξὺ τῶν »ἤδη ἀγωνιζομένων, ἀλλὰ μεταξὺ τῶν συγχρό»νων αὐτοῦ συναδέλφων». Ὁ ποιητὴς φαίνεται οὕτω παράδοξα φαντασιούμενος οὐχὶ μόνον περὶ τῆς ποιητικῆς αὐτοῦ ἀξίας, ἀλλὰ καὶ περὶ τῆς ἀποστολῆς τῶν κριτῶν. Οὗτοι ὅμως, λυπούμενοι, ὅτι πλὴν τῆς ὡρισμένης εἰς αὐτοὺς ἐντολῆς, δὲν ἐπετράπησαν καὶ γενικωτέραν τινὰ ἐπὶ τοῦ νέου ἑλληνικοῦ Παρνασσοῦ τελεταρχίαν, ἀκουσνται κατ' ἀνάγκην νὰ ἐκφέρωσιν ἁπλῶς τὴν ἐπὶ τῶν *Ἀστέρων* κρίσιν των.

Οἱ *Ἀστέρες* ἀποτελοῦνται ἐξ 688 διστίχων, ἀσχέτων καὶ ἀσυναρτήτων πρὸς ἄλληλα, πραγματευομένων δέ, δίκην ἐγκυκλοπαιδικοῦ λεξικοῦ, περὶ πάσης ὕλης καὶ παντὸς ἀντικειμένου. Θεὸς καὶ δημιουργία, ἥλιος καὶ ἀστέρες, ἄνθρωπος καὶ ζωὴ καὶ θάνατος, Ἑλλὰς καὶ Παρθενών, Χριστὸς καὶ ἄγγελοι, ἥρωες τοῦ ἀγῶνος καὶ σύγχρονοι Ἕλληνες, ἁμαρτωλοὶ καὶ ἐνάρετοι, ἄνθη καὶ πτηνά, ἔρως καὶ οἶνος, μέλη τοῦ σώματος καὶ μέρη τῆς οἰκίας, πάντα ταῦτα καὶ ἄλλα ἔτι πολλὰ καὶ δυσαρίθμητα ἀποτελοῦσι τὸ ὑποκείμενον τῶν διστίχων τούτων, ἅτινα καὶ τὴν διάθεσιν ἔτι καὶ τὴν μορφὴν καὶ τὴν γλῶσσαν ἔχουσι ποικίλην καὶ διάφορον. Ἄλλα μὲν αὐτῶν εἰσὶ σοβαρά, ἄλλα δὲ εὔθυμα· ἄλλα ἐλεγειακὰ καὶ βαρύθυμα, ἄλλα σατυρικὰ καὶ παιγνιώδη, μέχρι καὶ λογοπαιγνίων ἔτι συγκαταβαίνοντα· ἄλλα ἐκ θρησκευτικῆς ἐμπνεόμενα συντριβῆς, ἄλλα δὲ καὶ εἰς ἀστειότητας ἀτόπους περὶ τὰ θεῖα ἐκτρεπόμενα. Τινὰ μὲν τούτων εἰσὶ γεγραμμένα εἰς γλῶσσαν καθαρεύουσαν, — οὐχὶ ἄφορον γραμματικῶς — ἄλλα δὲ εἰς δημώδη, καὶ ἄλλα εἰς τὸ περίεργον ἐκεῖνο κρᾶμα, περὶ οὗ βραδύτερον θέλομεν λάβει ἀφορμὴν νὰ λαλήσωμεν ἐκτενέστερον. Ἓν ὅμως εἶνε τὸ κύριον τῶν πλείστων ἐξ αὐτῶν χαρακτηριστικόν: ποιητικὴ πτωχεία. Σπανίως ποῦ καί που κατορθοῖ ὁ ποιητὴς νὰ διατυπώσῃ διὰ τοῦ διστίχου του ἀρτιμελῆ καὶ εὔμορφον καινήν τινα ἢ καινοφανῆ ποιητικὴν ἰδέαν, οἵα καὶ μόνη δύναται νὰ δικαιολογήσῃ τοῦ διστίχου τὴν ὕπαρξιν. Συνήθως ὑποκείμενον τῶν διστίχων του εἶνε ἰδέαι κοινόταται, ἀλήθειαι τετριμμέναι, ἢ καὶ παραδοξολογήματα περίεργα, ἅτινα ἵστανται μὲν ὄρθια στηριζόμενα ἐπὶ τῆς ὁμοιοκαταληξίας, ἀλλὰ καταπίπτουσιν εἰς κόνιν, ἄν τις θελήσῃ νὰ γυμνώσῃ αὐτὰ τοῦ στιχουργικοῦ των περιβλήματος. Τοιαῦτα, ἐκ πολλῶν ὀλίγα, τὰ ἑπόμενα δίστιχα:

(57) Θαυμάζω φανταζόμενος τὴν Ἴδην καὶ τὸν Δία
θεὸν ἐκεῖ ζωγίζοντα τὰς τύχας τῶν ἐν Τροίᾳ.

(67) Ὁσάκις 'ς τὸν Ἑλλήσποντον ἐπάνω ἀνατέλλει
ἡ ῥοδοδάκτυλος αὐγή, νομίζ' ὅτ' εἶν' ἡ Ἕλλη.

(75) Αἰῶνας ἀναστέναζε ἡ γῆ μας δουλωμένη,
καὶ τὴν ἐσφιχταγκάλιαζαν οἱ ποταμοὶ θλιμμένοι.

(132) Νὰ ἤμουν ἤθελ' ἄριστος ζωγράφος τοῦ αἰῶνος,
νὰ ζωγραφίσω εἰς χρόνον τοὺς ἄνδρας τοῦ ἀγῶνος.

(152) Ἐπάνω 'ς τὴν Ἀκρόπολι μεσάνυχτ' ἀνεβῆτε,
εἰς τοὺς καιροὺς ἂν θέλετε τῆς δόξης νὰ βρεθῆτε.

καὶ τὰ δύο ταῦτα, παραδοξότατα πάντων, ἐπιγεγραμμένα ὡς γνωρίσματα ἐπὶ τῶν δύο τυχῶν τῶν *Ἀστέρων*:

Μὲ τοὺς αὐλοὺς εἶνε διπλοῦς καὶ πολλαπλοῦς ὁ πλοῦς μου,
ἂν τ' ἄστρ' ἀστράπτουν καὶ βροντοῦν, ταράττουν τοὺς [ἐχθρούς μου

Σὺ ὅστις φῶς ὀρέγεσαι καὶ λύμψιν ἤδη, στῆθι,
καὶ ἄνθη ῥίπτων ὕψωσον δύο ἡλίων στήθη.

Καὶ ὅμως, παράδοξον ἀληθῶς, ἐν μέσῳ τῆς αὐχμηρᾶς αὐτῆς ἐρήμου, ἧς τὴν ἀμμώδη κοινοτοπίαν οὐχὶ σπανίως ποικίλλουσιν ἄκανθαι νοημάτων αἰνιγματωδῶν καὶ διεστραμμένων, ἀπαντᾷ τις ἐνίοτε ἰδέας εὐτυχεῖς, ἀρτίας, καὶ οὐχὶ ἀδεξίως ἐκπεφρασμένας. Τοιαῦτα, ἐν παραδείγματι, τὰ ἑπόμενα δίστιχα:

(42) Ἡ λύρα δίπλα πάντοτε εἰς τὸ τουφέκι στέκει·
ἡ λύρ' ἀνάφτει τὴν καρδιά, κ' ἐκείνη τὸ τουφέκι

(119) Τὰ κύματα ξεκίνησαν ἀπὸ τὴ Σαλαμῖνα,
κ' ἦρθαν νὰ ἰδοῦν τὸ πλοῖό σου καὶ σένα Μπου- [μπουλίνα.

(188) Μιὰ θέλω διαμαντόπετρα 'ς τὸ στῆθός σου νὰ [βάλω,
κι' ἀπὸ τὸ δάκρυ τῆς καρδιᾶς δὲ βρίσκω κανέν' ἄλλο.

(205) Νὰ ἤμουν ἤθελ' ἀπαλὸ μικρὸ προσκέφαλό σου,
νὰ γέρνῃς νὰ γλυκοφιλῶ κρυφὰ τὸ μάγουλό σου.

(212) Δὲν ἤξερα βασιλικὸς πῶς εἶσαι 'ς τὸ περβόλι,
βασιλικὸς ποῦ ἀγαπᾷ νὰ τὸν χαϊδεύουν ὅλοι.

(449) Εἰς τὴν Ἑλλάδα ἔδωκεν ἡ Δύσις τόσον τόπον,
ὅσος ἀρκεῖ διὰ ταφήν, ὄχι ζωὴν ἀνθρώπων.

Ἀλλὰ τὰ τοιαῦτα δίστιχα εἶνε σπάνια δυστυχῶς, μόλις δὲ διπλάσια ἢ τὸ πολὺ τριπλάσια τῶν παρατεθέντων.

Ἕπεται τὸ τέλος

Ο ΛΟΧΙΑΣ ΒΙΓΟΡΝ

Διήγημα

Ἤμην δεκαέξ ἐτῶν. Ὑπερέβην νῦν τὸ εἰκοστὸν τέταρτον ἔτος, ἀλλ' ἐνθυμοῦμαι τὰ πράγματα, τὰ ὁποῖα θὰ σᾶς διηγηθῶ, ὡς ἐὰν συνέβησαν χθές. Ἦτο κατὰ Ἰανουάριον τοῦ 1814. Ἐπὶ δύο μῆνας ὁ ἐχθρὸς εἶχε κρατήσῃ τὴν μικράν μας φρουρὰν ἐν Σαλσβούργῳ πολιορκημένην, ὡς ποντικὸν εἰς τὴν τρύπαν του. Ἦτο τρομερὸς χειμών. Χιὼν ἔπιπτεν ἀενάως. Τὸ ψῦχος καὶ ἡ πεῖνα ἦσαν πλέον δυσκαταγώνιστα καὶ τοῦ ἐχθροῦ αὐτοῦ, καὶ ὁ πυρετὸς ἀπεδεκάτιζε τὰς τάξεις μας συχνότερον τῶν βολῶν του.

Διὰ νὰ θερμάνωμεν τὸ αἷμά μας, ἐτολμῶμεν ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν μικρὰς ἐξόδους, ἀλλ' ἦτο κόπος μάταιος, διότι ἤμεθα κλεισμένοι εἰς πύρινον κύκλον. Οἱ πίπτοντες δὲν ὑπέφερον πλέον, καὶ οἱ ἐπιζῶντες ἐξηκολούθουν νὰ πλανῶνται μὲ τὴν ἐλπίδα τῆς σωτηρίας. Εἰς τὴν ἐν τῇ πόλει οἰκίαν μας ἐμένομεν μόνον ἐγὼ καὶ ἡ μήτηρ μου. Ὁ πατήρ μου ἦτο λοχίας καὶ σημαιοφόρος εἰς ἕνα τῶν λόχων, τοὺς ὁποίους οἱ πολῖται εἶχον σχηματίσῃ ἀπὸ τῶν πρώτων ἡμερῶν τῆς εἰσβολῆς.

Μίαν πρωΐαν ἦλθεν οἴκαδε, ἀφοῦ εἶχε πολεμήσῃ δι' ὅλης τῆς νυκτός, καὶ περιπτυχθεὶς τὴν μητέρα μου ἠρώτησε διὰ τὸν Ἰάκωβον. Ἰάκωβος ἤμην ἐγὼ—Ἰάκωβος Βιγόρν. Τὸ ὄνομα τοῦ πατρός μου ἦτο Ἰωάννης. Ἡ μήτηρ μου ἀπήντησεν ὅτι ἤμην εἰς τὴν στρατιωτικὴν σχολήν, ὅπου αὐτὸς μὲ εἶχεν εἰσαγάγῃ. Τὴν ἰδίαν στιγμὴν ἔρθασα μὲ τὸ ὅπλον ἐπ' ὤμου καὶ μὲ τὰς πυριτοθήκας εἰς τὴν μέσην, εὐτυχὴς διότι ἔζων μὲ ὅλην τὴν δυστυχίαν τῆς ἐποχῆς, καὶ τερετίζων ὡς κορυδαλὸς τὸ ᾆσμά μου. Ὁ πατήρ μου προσήλωσεν ἐπ' ἐμὲ τὸ βλέμμα:

— Εἰπέ μου, παιδί μου, ἂν δὲν ἔμαθες ἀκόμη τίποτε ἐκ τῆς τέχνης τοῦ πολέμου.

Ἠθάνθην ἐμαυτὸν λίαν ὑπερήφανον, καὶ ἀπεκρίθην:

— Πιστεύω, πατέρα.

Πράγματι, ἤξευρα ὅτι δὲν ὑπῆρχε κανεὶς εἰς δέκα λευγῶν ἀπόστασιν, ὅστις νὰ δύναται νὰ μὲ διδάξῃ πῶς νὰ χειρισθῶ καλλίτερον τὸ μικρόν μου τουφέκι.

— Νὰ ἰδῶ πῶς ἠμπορεῖς νὰ στέκεσαι εἰς προσβολήν, εἶπεν ὁ πατήρ μου. Πολὺ καλά. Τώρα, ἑτοιμάσου εἰς ἔφοδον.

Ἐκτύπησα διὰ τοῦ κοντακίου τόσον μανιωδῶς, ὥστε ἐν τῇ θέρμῃ τοῦ ἐνθουσιασμοῦ μου ἠσθάνθην ὅτι ἠδυνάμην νὰ ὁδηγήσω ἔφοδον κατὰ τῶν κωδώνων τοῦ κωδωνοστασίου τῆς μητροπόλεως.

— Καλά, εἶπεν ὁ πατήρ μου, πολὺ καλά.

Εἶτα ἐσιώπησε, μέχρις οὗ ἡ μήτηρ μου μετέβη εἰς τὸν θάλαμόν της, ὅτε μὲ ἔσυρε πλησίον του καὶ εἶπε προσηνῶς:

— Ἄκουσε, παιδί μου· ὁ ἐχθρὸς ἐφόνευσε πολλοὺς ἀπὸ τοὺς ἰδικούς μας, ἐν οἷς καὶ τὸν ὑπολοχαγὸν Ρενάρ, κ' ἐκτὸς τούτου ἕως ἑκατὸν εἶνε πληγωμένοι. Ὁ καλλίτερος σκοπευτὴς τοῦ λόχου μας—γνωρίζεις τὸν σκοπευτὴν Λαζοᾶ—ἔ, λοιπόν, ἔχει δύο σφαίρας εἰς τὸ στῆθός του. Πρέπει νὰ εὕρωμεν ἄλλον. Εἰς αὐτὴν τὴν ὥραν ὁ καθεὶς πρέπει νὰ εἶνε πρόθυμος νὰ κάμῃ ὅλον τὸ χρέος του· θέλεις νὰ λάβῃς τὴν θέσιν του;

Ἡ καρδία μου ἐγέμισεν ὅλον τὸ στῆθός μου καὶ ἐπρόλαβε τὴν ἀπάντησίν μου. Δὲν ἠξεύρω ἂν ἦτο ἀπὸ χαράν, ἀλλὰ βέβαια δὲν ἦτο ἀπὸ φόβον. Ἡ ἡμέρα παρῆλθε. Την νύκτα ἐκείνην, ἐνῶ ἡ μήτηρ μου ἐκοιμᾶτο, ὁ πατήρ μου μὲ τὴν καραβίναν ἐπὶ τοῦ ὤμου του, κ' ἐγὼ μὲ τὸ τουφέκι μου εἰς τὴν ῥάχιν, ἀνεχωρήσαμεν διὰ τὸ στρατόπεδον. Οὕτω ἔγεινα στρατιώτης. Ἐπὶ ἕνα μῆνα ὅλα ἐπήγαιναν καλά. Ἔκαμνα κατ' ἀρχὰς μικρὰς ὑπηρεσίας, χωρὶς νὰ κάμνω συχνὴν ἐπίδειξιν τῆς εὐστοχίας μου. Τοῦτο δὲν

μ' ἐμπόδιζεν ὅμως ἀπὸ τοῦ νὰ ῥίπτω κάτω μὲ τὴν καραβίναν τοῦ πατρός μου κάθε αὐστριακὸν λῃστήν, ὅστις θὰ ἐπρόβαλλε τὴν κεφαλήν του εἰς τὴν γωνίαν τοῦ δάσους. Ἐσκόπευα ἀσφαλέστερον καὶ ἀπὸ τοὺς παλαιοὺς στρατιώτας, καὶ ὁ ἄνθρωπος καθ' οὗ ἐπυροβόλουν ἦτο ἄνθρωπος νεκρός.

Μίαν πρωΐαν, περὶ τὸ λυκαυγές, ὁ λοχαγός, ὅστις εἶχε συναθροίσει τοὺς ἄνδρας του εἰς παράταξιν πλησίον τῆς παλαιᾶς πύλης τοῦ Ἁγίου Κλαυδίου, ἦλθε πρὸς τὸν πατέρα μου, ὅστις ἐγύμναζε τοὺς ὑπ' αὐτὸν ἄνδρας:

— Λοχία Βιγόρν, εἶπεν, ὁ ἐχθρὸς μᾶς πολιορκεῖ ὀσημέραι στενότερον· ἐὰν ἐξακολουθήσῃ οὕτω, εἰς ὀκτὼ ἡμέρας θὰ εἶνε ἐντὸς τῶν τειχῶν μας. Αὐτὸ δὲν πρέπει νὰ γείνῃ. Ἀπόψε ὁ ἀρχιγὸς διέταξεν ἀθρόαν ἔξοδον, προσπαθῶν νὰ ἔλθῃ ἐπίκουρος τοῦ ἐν Λουνεβίλλῃ στρατοῦ, ὅστις φυλάττει τὴν χώραν εἰς τὰ νῶτα τοῦ ἐχθροῦ. Ἡ διμοιρία σου θὰ εἶνε ἡ ἐμπροσθοφυλακή, λοχία. Πρόκειται νὰ ὑπερφαλαγγίσῃς τὸν ἐχθρὸν ἢ ν' ἀποθάνῃς εἰς τὸν ἀγῶνα τοῦτον.

— Ἔτσι νὰ γείνῃ, ἀπήντησεν ὁ πατήρ μου, θὰ ὑπάγωμεν.

Φοβερὰ ὑπῆρξεν ἡ ἡμέρα ἐκείνη. Ὁ ἐχθρὸς τὸ εἶχε μάθει ἀγνοῶ πῶς, καὶ μᾶς ὑπεδέχθη μὲ βροχὴν σφαιρῶν. Ἐν τούτοις ἀντέσχομεν σταθερῶς μέχρι τῆς ἑσπέρας, τόσον σταθερῶς, ὥστε κανεὶς ἐξ ἡμῶν δὲν ἤκουε τὸ πρόσταγμα τῆς ὑποχωρήσεως, καὶ ὅταν ἐπῆλθεν ἡ νὺξ ἤμεθα περικυκλωμένοι ὑπὸ τοῦ ἐχθροῦ χωρὶς ἐλπίδα σωτηρίας. Τῷ ὄντι, οἱ πολιτοφύλακες οὗτοι, ὅσον ἀστοὶ καὶ ἂν ἦσαν, δὲν ἤξευραν πότε ἡττῶντο, καὶ ὅταν ἔπιπτε σύντροφός τις, αὐτοὶ ἁπλῶς ἐμάχοντο διὰ δύο. Ἐκ τῆς ἰδικῆς μας ἑνωμοτίας μόνον δύο εἶχαν μείνῃ. Ἐγὼ δὲν ἐλογαριαζόμην διὰ τίποτε, ἐπειδὴ ἤμην τόσον μικρός, ὥστε, νομίζω, πρέπει νὰ ἐπέρασα μεταξὺ τῶν σφαιρῶν των. Ὁ πατήρ μου εἶχε λάβει πληγὴν σπάθης εἰς τὸν ὦμον, ἀλλ' οὐχ ἧττον τὸν ἔβλεπα ἀκόμη βαστάζοντα ὑψηλὰ τὴν σημαίαν ὑπὲρ τὸν καπνὸν τῆς μάχης.

Τὸ πῦρ μας ἐκόπασε. Τὰ πολεμερόδια εἶχαν ἐξαντληθῆ. Τὸ τέλος ἔφθασε. Ἡ λέξις μὲ πνίγει ἀκόμη ὅταν τὸ σκέπτομαι—ἠναγκάσθημεν νὰ παραδοθῶμεν! Δύο ὥρας ὕστερον μᾶς ἐφυλάκισαν εἰς μίαν ἔπαυλιν, τὴν ὁποίαν τὸ πῦρ τοῦ πολέμου εἶχε φεισθῆ. Εἷς αὐστριακὸς στρατάρχης, ἀκολουθούμενος ὑπὸ τοῦ ἀρχηγοῦ τοῦ ἐπιτελείου του, ἐπέζευσεν ἀπὸ τοῦ ἵππου καὶ ἦλθε νὰ ῥίψῃ ἓν βλέμμα εἰς τοὺς αἰχμαλώτους του. Οἱ ἄνδρες του ἐδείκνυον εἰς τοὺς ὀφθαλμοὺς τὴν χαράν, ἣν ἐπροξένησεν αὐτοῖς ἡ αἰχμαλωσία μας, ἀλλ' αἱ λευκαὶ στολαί των μαυρίσασαι ἀπὸ τὴν πυρίτιδα, καὶ τὰ στίγματα τῶν πληγῶν τῶν ξιφῶν μας εἰς τὰ πρόσωπά των ἐδείκνυον τὴν φθοράν, ἣν εἴχομεν ἐπιφέρει εἰς αὐτούς. Ὁ στρατάρχης διέταξε νὰ περιποιηθῶσι τοὺς πληγωμένους καὶ σταθεὶς ἐνώπιον τοῦ πατρός μου ἐζήτησε τὴν σημαίαν. Ὁ πατήρ μου, οὐτινος τὰς χεῖρας εἴδομεν κενάς, ἀπήντησεν ὅτι δὲν ἤξευρε ποῦ ἦτο. Ὁ στρατάρχης (τὸν βλέπω ἀκόμη μὲ τὴν οὐρὰν τῆς φενάκης του κρεμαμένην ἐπὶ τῶν νώτων), ἐστράφη πρὸς τὸν ἀξιωματικὸν τοῦ σταθμοῦ καὶ εἶπε:

— Πολὺ καλά, ἐὰν δὲν ἐνθυμηθῇ ἕως αὔριον πρωί, ὁ λοχίας Βιγόρν θὰ τουφεκισθῇ.

Ὅταν ἀπῆλθον αὐτοὶ καὶ ἔθεσαν ἡμᾶς ὑπὸ φρουράν, ὁ πατήρ μου, ὅστις ἐκύτταζε τὸν σκοπὸν μὲ τὸν κανθὸν τοῦ ὀφθαλμοῦ, μᾶς εἶπεν ὅτι εἶχε κρύψῃ τὴν σημαίαν· ὅτι βλέπων τὴν μάχην στραφεῖσαν καθ' ἡμῶν, τὴν ἀπέσχισεν ἀπὸ τοῦ κοντοῦ, ἀπέσπασεν ἀπ' αὐτοῦ τὸν ἀετόν, καὶ ἔρριψε τὸν κοντὸν εἰς ἕνα λάκκον, τὴν δὲ πολύτιμον ὀθόνην περιτυλιγμένην εἰς σφαῖρας ἔφερεν ἐπάνω του. Ὁ πατήρ μου ἦτο ἁπλοῦς ἄνθρωπος, ἀπόγονος χωρικοῦ, ἀλλ' ὁμιλῶν πρὸς ἡμᾶς περὶ τούτων ὁ ἀνὴρ ἐφαίνετο ὅτι ἐνεθουσία καὶ ἐμεγεθύνετο ἀπὸ τὰς λέξεις τὰς ὁποίας ἐπρόφερε. Μᾶς εἶπεν ὅτι ἡ λωρὶς αὕτη τῆς ὀθόνης ἦτο ἱερά, ὅτι ὁ ἄνεμος ὑφ' ὃν εἶχε κυματίσῃ ἦτο ἡ πνοὴ τοῦ ἔθνους, καὶ ὅτι ὑψοῦτο ὑπεράνω ἡμῶν εἰς τὴν πορείαν ὡς ἡ εἰκὼν τῆς πατρίδος.

Μοῦ ἔδωκε τότε καὶ ἔκρυψα τὴν ὀθόνην εἰς τοὺς κόλπους μου, μὴ θέλων νὰ εὑρεθῇ ἐπάνω του, ὅταν θὰ ἐτουφεκίζετο τὴν ἐπιοῦσαν. Καὶ ἠσθάνθην αἴφνης ὅτι ἔγεινα ἀνήρ. Τὴν ἑσπέραν ὁ ἐχθρὸς ἔστειλεν εἰς Σαλσβοῦργον λευκὴν σημαίαν, ζητῶν ἀνακωχήν, ἵνα ἑκάτερος τῶν στρατῶν θάψῃ τοὺς νεκρούς του, καὶ ἐζήτησεν ἕνα ἐξ ἡμῶν νὰ χρησιμεύσῃ ὡς ὁδηγὸς εἰς τὰς τάξεις μας. Παλαιὸς σύντροφος, ὅστις ἐγνώριζε καλῶς τὴν χώραν, προσεφέρθη νὰ ὁδηγήσῃ τὸν ἀξιωματικόν, ὅταν εὑρέθη ὅτι κανεὶς δὲν εἶχε μαντήλιον διὰ τοὺς ὀφθαλμοὺς τοῦ σημαιοφόρου τῆς ἀνακωχῆς.

Αἰφνιδία ἰδέα μοῦ ἐπῆλθεν. Ἦτο τολμηρὰ καὶ παράβολος, ἀλλ' ἀξία δοκιμῆς.

Ἐὰν θέλετε, θὰ δέσω τὰ μάτια τοῦ ἀξιωματικοῦ μὲ τὸ μαντήλι μου, εἶπα.

Ἐξήγαγον τὴν σημαίαν, διπλώσας εἰς τὰ ἔσωθεν τὰ ἐρυθρὰ καὶ κυανὰ στίγματα αὐτῆς καὶ ἀφήσας τὸ λευκὸν μόνον ὁρατόν. Ὁ πατήρ μου πάραυτα ἐνόησε τὸν δόλον μου, καὶ ἐξήγησεν εἰς τὸ ἐπιχώριον ἰδίωμα πρὸς τὸν ὁδηγόν, ὅτι ἔπρεπε νὰ λάβῃ τὸ πανίον, καὶ ἐνῶ αἱ διαπραγματεύσεις θὰ προέβαινον, νὰ τὸ παραδώσῃ ἀσφαλῶς εἰς τὰς χεῖρας τῶν στρατιωτῶν μας.

Ὁ φανὸς ἀσθενῶς ἐφώτιζε καὶ βεβαίως ἡ θεία πρόνοια μᾶς ἐβοήθησε, διότι τὸ τέχνασμα ἐπέτυχε καὶ ὁ ἀξιωματικὸς ἀνέβη εἰς τὸν ἵππον του καὶ μὲ τὰ ὄμματα δεμένα ἠκολούθησε τὸν ὁδηγόν. Μόνον νοερῶς ἠδυνάμεθα ν' ἀκολουθήσωμεν τὸν ἐχθρόν, ὅστις ἔφερεν ὁ ἴδιος ὀπίσω τὴν σημαίαν μας εἰς τὰς τάξεις τοῦ στρατοῦ μας.

Ἡ νὺξ προέβη. Ἠκούσαμεν τὸ ὡρολόγιον τῆς Μητροπόλεως σημαῖνον τὰς ὥρας. Τελευταῖον ἠκούσαμεν τὸ τίς εἶ τοῦ σκοποῦ. Ἡ σημαία τῆς ἀνακωχῆς εἶχεν ἐπιστρέψει, ἔτρεξα πρὸς τὸν ὁδηγόν.

— Ἡ σημαία ἐσώθη; ἀνέκραξα.

— Ναί, ἀλλ' ἡμεῖς εἴμεθα χαμένοι, ἀπήντησε.

Δι' ὀλίγων ἐξήγησεν ὅτι τὸ ἐγχείρημα ἐπέτυχεν, ἀλλ' ὅτι ὁ ἀξιωματικὸς ἀνεκάλυψε πολὺ ἀργὰ τὸν δόλον καὶ ὅτι ἐπέστρεφε μανιώδης. Πράγματι, ἦλθε συνοδευόμενος ὑπὸ ἀνωτέρου ἀξιωματικοῦ καὶ ἔδειξε πρὸς αὐτὸν τὸν ἄνθρωπον, ὅστις τὸν εἶχεν ὁδηγήσει φέροντα τὴν σημαίαν τῆς ἀνακωχῆς.

— Διατάξατε τὸ σάλπισμα τῆς θανατώσεως, προσέταξεν ὁ ἀξιωματικός· ὁ ἄνθρωπος αὐτὸς θὰ τουφεκισθῇ.

— Δὲν ἦτον αὐτός, λοχαγέ μου, εἶπα ἐγὼ προχωρήσας ἐνώπιόν του· ἐγὼ μόνος συνέλαβα τὴν ἰδέαν τῆς ἀποδόσεως...

— Μὲ συγχωρεῖτε, ἀξιωματικέ μου, ὑπέλαβεν ὁ πατήρ μου. Ὁ διοικητὴς ἑνὸς ἀποσπάσματος εἶνε ὑπεύθυνος διὰ τὰς πράξεις τῶν ἀνδρῶν του, ἢ ὄχι; Ἐγὼ διέταξα· οἱ ἄνδρες μου δὲν ἠδύναντο εἰμὴ νὰ ὑπακούσουν.

— Πῶς ὀνομάζεσαι; ἠρώτησεν ὁ ἀξιωματικός.

— Λοχίας Βιγόρν, ἀπήντησεν ὁ πατήρ μου.

— Πολὺ καλά, λοχία, θὰ τουφεκισθῇς ἀμέσως.

— Μάλιστα λοχαγέ μου· πόλεμος εἶνε. Ζητῶ μόνον τὴν χάριν νὰ τουφεκισθῶ ἀπὸ τοὺς συντρόφους μου. Ἀποδώσατε εἰς αὐτοὺς τὰ ὅπλα καὶ ἐγὼ θὰ εἶμαι ὑπεύθυνος.

Ὁ γέρων ἀξιωματικὸς ἐκύτταξε τὸν πατέρα μου μὲ τοὺς μικροὺς ψαροὺς ὀφθαλμούς του ἐπὶ μίαν στιγμήν, εἶτα εἶπε:

— Δεκτόν!

Ἔτρεξα νὰ λάβω κατὰ μέρος τὸν πατέρα μου· ἔπρεπε νὰ τοῦ ὁμιλήσω. Ἐννοοῦσαν νὰ μὲ ἀναγκάσουν νὰ τουφεκίσω τὸν ἴδιον πατέρα μου; Ἀλλ' ἦτο ἀδύνατον! Ὁ πατήρ μου μ' ἐνηγκαλίσθη καὶ ἐγχειρίσας το τουφέκι μου, μὲ ὤθησεν ὀπίσω εἰς τὰς τάξεις.

— Σιωπή! εἶπε. Δὲν εἰμπορεῖς νὰ ὁμιλῇς ὑπὸ τὰ ὅπλα. Ἐπὶ παρουσίᾳ τοῦ ἐχθροῦ δὲν εἶσαι υἱός μου. Εἶσαι μόνον στρατιώτης. Εἶμαι διοικητής σου. Ὑπάκουσον!

Μᾶς ἔδωκαν τὰ φυσέκια, ὅσα εἶχον λάβῃ ἀπὸ τοὺς πληγωμένους μας. Ὁ πατήρ μου ἐμέτρησε δεκαπέντε βήματα ἀπὸ τῶν τοίχων τῆς ἐπαύλεως, καὶ μᾶς ἔταξεν εἰς γραμμήν. Τότε, ἐν ἐπισήμῳ φωνῇ, μὲ βραχίονα ὑψωμένον:

— Ἐπὶ σκοπῷ! ἔκραξε.

Τὸ τουφέκι ἔπεσεν ἀπὸ τὰς χεῖράς μου. Ἔτρεξα πρὸς τὸν πατέρα μου, καὶ ἔπεσα λιποψυχῶν εἰς τὰς ἀγκάλας του. Ἐκεῖνος τρυφερῶς μοὶ ὑπεψιθύρισεν:

— Υἱέ μου, αὐτοὶ οἱ ἀγύμναστοι νεοσύλλεκτοι πυροβολοῦν κακῶς· θὰ μὲ βασανίσουν μόνον. Σὺ ἔχεις ἀσφαλῆ τὴν χεῖρα. Βασίζομαι εἰς σέ. Ὑπόσχεσαι;

Εἶδα τὸ λυκαυγὲς λευκάζον ὄπισθεν τῆς πόλεως, ὑπεράνω τῆς στέγης, ὅπου ἡ μήτηρ μου ἐκοιμᾶτο. Ἀναμφιβόλως ὁ πατήρ μου ἐμάντευσε τοὺς διαλογισμούς μου, διότι περιβαλὼν τὴν κεφαλήν μου μὲ τὰς χεῖράς του καὶ ἀσπασθείς με εἶπε:

— Πρὸς χάριν τῆς μητρός σου!

Τότε ἐστάθη ἀπέναντι τοῦ τοίχου, ἐνῶ οἱ ξένοι ἀξιωματικοὶ ἔμενον ἀκίνητοι θεαταί:

— Εἰς προσοχήν! διέταξεν ὁ πατήρ μου.

Εἶτα βραδέως ἔδωκε τὰ ἄλλα προστάγματα, ὡς ἐκνῆτο ἐν παρατάξει. Τέλος ἐφώναξε: «Πῦρ!»

Ἐπυροβόλησα.... Αὐτὸ ἦτον ὅλον.

Eug. Moran — Α. Π.

ΤΟ ΜΥΣΤΙΚΟΝ ΤΟΥ ΜΑΓΟΥ

Ὑπὸ

ΑΝΔΡΕΟΥ ΛΩΡΗ

Συνέχεια, ἴδε σελ. 252

Μετὰ τὴν ἐξήγησιν ταύτην οἱ δύο ὁδοιπόροι ἐπανέλαβον τὴν πορείαν των· μετὰ πολλὰς δὲ περιστροφὰς ὁ Μαυρίκιος μετὰ χαρᾶς ἐβεβαιώθη ὅτι προὐχώρουν πραγματικῶς. Εἶχεν ἀρίθμει ὄπισθέν του τοὺς ἀριθμοὺς 1, 2, 3, 4, 5, 6 εἰς τὴν γωνίαν ἰσαρίθμων καμπῶν, ἡ δὲ πυξίς του ἐβεβαίου ὅτι δὲν εἶχον παύσει βαδίζοντες πρὸς τὴν διεύθυνσιν τῆς ἀνατολῆς, ἣν αὐτὸς δι' ἰδιαιτέρους λόγους εἶχε προτιμήσει.

— Θάρρος, Ἀριστομένη! ἔκραξε πρὸς τὸν ὑπηρέτην του, ὅστις ἐσύρετο μετὰ κόπου ὄπισθέν του. Ἔχω πεποίθησιν ὅτι βαδίζομεν πρὸς τὸ ἄδυτον.

— Καὶ ἂν ἦτο ἀληθὲς αὐτό, κύριε, εἶπε θλιβερῶς ὁ Γαργαρίδης, τοῦ ὁποίου ὁ ἐνθουσιασμὸς εἶχε πολὺ ψυχρανθῆ κατὰ τὴν μακρὰν ἐκείνην πορείαν, εἴχομεν πολὺ προχωρήσει. Δὲν νομίζετε ὅτι θὰ ἦτο καλὸν νὰ φάγωμεν κἄτι τι; Ἐγὼ εἶμαι ξεψυχισμένος ἀπὸ τὸν κόπον καὶ ἀπὸ τὴν πεῖναν.

— Δὲν λέγω ὄχι, ἀπήντησεν ὁ Μαυρίκιος· ἀλλὰ χρειάζεται φρόνησις..

— Δύο παξιμάδια καὶ μία στάλα κρασί, αὐτὸ μόνον μᾶς ἐπιτρέπεται, εἶπεν ὁ Γαργαρίδης αὐστηρῶς.

— Ἀ! ἐπανέλαβε μετ' ὀλίγον ἀναζωογονηθεὶς ἐκ τοῦ ἐλαφροῦ ἐκείνου γεύματος, εἶνε βέ-

βαιον ὅτι ὑπάρχει μεγάλη διαφορὰ μεταξὺ ἀνθρώπου πεινασμένου καὶ ἀνθρώπου γευματίσαντος. Ἀφοῦ ὀλίγον ἔλειψε ν' ἀποθαρρυνθῶ ἐγώ, εἰς τὸν ὁποῖον ὁ ἔνδοξος καὶ ὁμώνυμός μου πρόγονος ἀφῆκε τοιοῦτο λαμπρὸν παράδειγμα!

— Τί παράδειγμα! ἠρώτησεν ὁ Μαυρίκιος ἀφῃρημένος.

— Δὲν ἐλησμονήσατε βεβαίως, κύριε, πῶς ὁ Μεσσήνιος ἥρως ἐξῆλθεν ἀπὸ τὸ βάραθρον, ὅπου τὸν ἔρριψαν οἱ Σπαρτιᾶται.

— Ὑπόθεσε ὅτι τὸ ἐλησμόνησα, εἶπεν ὁ Μαυρίκιος.

— Ἀφοῦ εἶδεν ἀπολεσθέντας πάντας τοὺς συντρόφους του, μόνος, θνήσκων ἐκ τῆς πείνης, μακρὰν πάσης ἀνθρωπίνης βοηθείας, ὁ Ἀριστομένης ἀνέμενε τὸν θάνατον, ὅτε ᾐσθάνθη θερμὴν πνοὴν παρὰ τὸ πρόσωπόν του. Ἦτο ἀλώπηξ κατοικοῦσα ἐντὸς τοῦ σπηλαίου ἐκείνου, ἥτις ἤρχετο νὰ τὸν ὀσφρανθῇ. Μὲ τὴν ἑτοιμότητα τοῦ πνεύματος τὴν διακρίνουσαν τοὺς μεγάλους στρατηγοὺς ὁ πρόγονός μου ἐννόησε παρευθὺς ποίαν ὠφέλειαν ἠδύνατο ν' ἀρυσθῇ ἐκ τοῦ περιστατικοῦ ἐκείνου. Ἐσκέφθη ὅτι ἡ ἀλώπηξ θὰ εἶχε φθάσει μέχρις αὐτοῦ διά τινος διεξόδου, διότι ἦτο ὅλως ἀδύνατον, καὶ τετράποδον ἔστω ζῶον, ν' ἀποτολμήσῃ ἑκουσίως νὰ κατέλθῃ ἀπὸ τοῦ κρημνοῦ ἐκείνου. Λοιπὸν ἀπὸ ἐκεῖ ὅπου διῆλθεν ἡ ἀλώπηξ, θὰ διήρχετο καὶ αὐτός, ἔστω καὶ ἂν ἐπρόκειτο νὰ ἐκδαρῇ. Ἥρπασε τὸ ζῶον ἀπὸ τὴν οὐρὰν του καί, ἀφοῦ ἐσύρθη ὄπισθέν του δι' ἀτραποῦ σκολιᾶς, πνιγηρᾶς, ἀτελευτήτου, ἐπανεῖδε τέλος τὸ φῶς τῆς ἡμέρας.

— Se non è vero, è ben trovato! εἶπεν ὁ Μαυρίκιος γελῶν. Εἴθε οἱ θεοὶ νὰ μᾶς πέμψωσι παρομοίαν τινὰ βοήθειαν. Ἐν τοσούτῳ νομίζω ὅτι ἀνεκάλυψα κάτι τι.

— Ἀλήθεια; εἶπεν ὁ Γαργαρίδης. Ποῦ, κύριε; δὲν βλέπω τίποτε.

— Ἐκεῖ, εἰς τὸν τοῖχον

— Βλέπω τὸν ἀριθμὸν 7, τὸν ὁποῖον ἐχαράξατε μὲ τὸ μαχαιρί μου, τίποτε ἄλλο.

— Δὲν βλέπεις ἐκεῖνο τὸ σημεῖον ἀκριβῶς ἀπ' ἐπάνω ἀπὸ τὸ 7;

— Δὲν εἶνε φλέβα τοῦ μαρμάρου; εἶπεν ὁ Γαργαρίδης πλησιάζων τὴν λυχνίαν του, ὅπως παρατηρήσῃ κάλλιον.

— Ὄχι, εἶπεν ὁ Μαυρίκιος μετὰ πεποιθήσεως. Τὸ σημεῖον αὐτὸ ἐχαράχθη ὑπὸ χειρὸς ἀνθρώπου. Ἐξέτασέ το κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον, πλαγίως.

— Ἀλήθεια! εἶπεν ὁ Γαργαρίδης, ἀφοῦ ἐπρόσεξεν ἐπί τινας στιγμάς.

— Τί σοῦ φαίνεται ὅτι παριστᾷ αὐτὸ τὸ σχῆμα;

— Φαίνεται ὡσὰν μηλολόνθη ξαναγυρισμένη μὲ τὴν ῥάχιν, ἡ ὁποία σηκώνει ἐπὶ ματαίῳ ὅλα της τὰ πόδια εἰς τὸν ἀέρα, διὰ νὰ ἀνακτήσῃ τὴν φυσικήν της θέσιν.

— Πολὺ ὀρθά. Παρατηρεῖς τώρα ὅτι ἡ μηλολόνθη αὐτὴ ἔχει ἑπτὰ πόδας;

— Ἑπτὰ πραγματικῶς. Καὶ μὲ τοῦτο;...

— Ἰδοὺ λοιπὸν ὁποῦ ἐφθάσαμεν εἰς τὸν ἕβδομον διάδρομον.

— Εἰς τὸν ἕβδομον!... Δὲν λέγετε καλλίτερα εἰς τὸν ἑβδομηκοστὸν ἕβδομον!... Μὰ τὸν Θεόν! μοῦ φαίνεται πῶς εἶνε ἑπτὰ χρόνια ποῦ τριγυρίζω.

— Ἀπὸ τῆς στρογγύλης αἰθούσης, ὅπου ἐσταματήσαμεν διὰ νὰ ὁδηγηθῶμεν ὡς πρὸς τὴν διεύθυνσιν, σὲ διαβεβαιῶ ὅτι αὐτὸς εἶνε ὁ ἕβδομος διάδρομος, τὸν ὁποῖον διερχόμεθα· ὡς ἐκ τῆς συμφωνίας δὲ τῶν ἀριθμῶν μου μὲ τὸ σημεῖον ἐκεῖνο, συμπεραίνω ὅτι ἀκολουθοῦμεν τέλος ὁδὸν κανονικήν.

— Εἴθε, κύριε, νὰ μὴ ἀπατᾶσθε!

— Ἂν σοῦ δείξω τὸ αὐτὸ σημεῖον εἰς τὴν δεκάτην καμπὴν τί θὰ εἰπῆς;

— Πολὺ θὰ ἐκπλαγῶ, εἶπεν ὁ Ἀριστομένης.

Ἐξεκίνησαν πάλιν. Ὁ Μαυρίκιος πλήρης ἐλπίδων ἐξηκολούθει νὰ σημειώνῃ ἐπιμελῶς εἰς τὸ σημειωματάριόν του τοὺς ἀριθμούς, τοὺς ὁποίους ἄφινεν ὄπισθέν του. Ὁ Γαργαρίδης εἶχε καταληφθῆ ὑπὸ ἄλλης ἀσχολίας, νὰ μετρᾷ μὲ τὴν ῥάβδον του τὸ πλάτος τῶν διαδρόμων.

— Νίκη! ἀνέκραξεν αἴφνης ὁ νεαρὸς ἀρχαιολόγος μετὰ τριῶν τετάρτων τῆς ὥρας πορείαν. Ἔλα νὰ ἰδῇς, Γαργαρίδη!

— Μήπως εἶσθε μάγος, κύριε; ἢ μήπως ἐδιαβήκατε καὶ ἄλλην φορὰν ἀπ' ἐδῶ; εἶπεν ὁ ὑπηρέτης ἔκθαμβος ἐπὶ τῇ θέᾳ νέου σημείου ὁμοίου μὲ τὸ πρῶτον, μὲ τὴν διαφορὰν μόνον ὅτι ἡ ἀνατετραμμένη μηλολόνθη, ὡς τὴν ἀπεκάλει, εἶχεν εἰς τὸ μέρος τοῦτο δεκατέσσαρας πόδας καὶ οὐχὶ ἑπτά.

— Οὔτε τὸ ἓν οὔτε τὸ ἄλλο, σὲ διαβεβαιῶ. Καὶ τώρα ὄχι μόνον σοῦ προλέγω ὅτι θὰ ἐπανεύρωμεν εἰς τὴν εἰκοστὴν πρώτην καμπὴ αὐτὸ τὸ ἴδιον σημεῖον φέρον εἰκοσιένα πόδας, ἀλλὰ δὲν διστάζω καὶ νὰ σὲ διαβεβαιώσω, ὅτι θὰ φθάσωμεν εἰς τὴν θύραν τοῦ ἀδύτου.

— Πῶς γνωρίζετε, κύριε, αὐτὰ τὰ πράγματα; Διατί εἰς τὸ εἰκοσιένα καὶ ὄχι εἰς ἄλλον οἱονδήποτε ἀριθμόν;

— Ὁ ἀριθμὸς αὐτὸς δὲν εἶνε ποσῶς ἀδιάφορος. Σὺ ὅστις ἐσπούδασες, Γαργαρίδη, λησμονεῖς τίνα σημασίαν οἱ ἀρχαῖοι ἀπέδιδον εἰς τὸν ἀριθμὸν τοῦτον, ἰδιαιτέρως δὲ εἰς τοὺς παράγοντας αὐτοῦ τὸν 3 καὶ τὸν 7; Οἱ ἀριθμοὶ οὗτοι ἀνευρίσκονται εἰς τὴν φύσιν, εἰς τὰ δημιουργήματα τοῦ ἀνθρώπου, εἰς τὴν ἀλήθειαν, εἰς τοὺς μύθους, εἰς τὰς θρησκευτικὰς καὶ μαγικὰς τελετάς, εἰς τὰς ἐπικλήσεις, τοὺς ἐξορκισμούς,

ΠΡΟΣΔΟΚΙΑ

τὰς γοητείας, εἰς τὰ Καββαλιστικὰ μυστήρια, εἰς τὴν θεολογίαν, εἰς τοὺς ῥητορικοὺς τόπους, εἰς τὴν γεωμετρίαν, πανταχοῦ! Οἱ ἀριθμοὶ οὗτοι ἐθεωροῦντο ἐξ ἀπωτάτης τρχαιότητος ὡς κεκτημένοι εἰδικὴν δύναμιν καὶ ἰδιότητα, εἶνε σπάνιον δὲ νὰ μὴ ἀνευρίσκωνται εἴτε ἁπλοῖ εἴτε συνδυασμένοι εἰς τὴν κλεῖδα πάσης ἀρχαίας συναρμογῆς καὶ πάσης ἐν γένει ἐνεργείας.

— Αὐτὸ εἶνε πολὺ περίεργον! Εἶπεν ὁ Γαργαρίδης ἔκπληκτος. Τῷ ὄντι, τώρα συλλογίζομαι, εἶνε ἀναρίθμητα τὰ πράγματα, τὰ ὁποῖα εἶνε συνηνωμένα εἰς ὁμάδας ἐξ ἑπτὰ ἢ τριῶν μονάδων. Τὰ *ἑπτὰ* χρώματα τῆς ἴριδος, αἱ *ἑπτὰ* ἡμέραι τῆς ἑβδομάδος, τὰ *ἑπτὰ* θανάσιμα ἁμαρτήματα, τὰ *ἑπτὰ* μυστήρια.... Ὅπως δὲ ἐλέγετε πρὸ ὀλίγου, ἀνευρίσκομεν καὶ εἰς τοὺς μύθους, ὅπως καὶ εἰς τὴν θεολογίαν, τὰς *τρεῖς* ὑποστάσεις τῆς θεότητος, τὰς *τρεῖς* χάριτας, τὰς *τρεῖς* θεολογικὰς ἀρετάς.... Ἐλησμόνησα ὅμως νὰ σᾶς ἀνακοινώσω μίαν μικρὰν παρατήρησιν, τὴν ὁποίαν ἔκαμα καὶ ἐγώ, ὅτι οἱ διάδρομοι ὅσον πηγαίνουν ὅσον γίνονται πλατύτεροι.

— Εἶσαι βέβαιος;

— Βεβαιότατος. Πρὸ τοῦ ἑβδόμου τὸ πλάτος των ἦτο ἀκριβῶς ὅσον δύο φορὰς τὸ ῥαβδί μου, μέχρι τοῦ δεκάτου τετάρτου τὸ πλάτος αὐξήθη κατὰ τόσον, ὅσον ἡ παλάμη μου ἀνοικτή· ἰδοὺ τώρα ὅτι τὸ πλάτος εἶνε ἴσον μὲ τρεῖς φορὰς τὸ ῥαβδί μου.

— Αὐτὸ εἶνε μία ἐπὶ πλέον ἔνδειξις ὅτι προχωροῦμεν, εἶπεν ὁ Μαυρίκιος. Καὶ παρατήρησε πόσον ἐπιμελῶς ἀπέκρυψαν τὰ σημεῖα τῆς καταμετρήσεως, καὶ πόση προσοχὴ χρειάζεται διὰ νὰ μὴ μᾶς διαφύγουν! .. Ἐν τούτοις τ' ἀνεκαλύψαμεν! Δὲν ἀπατῶμαι, νομίζω!

Καὶ τῷ ὄντι αἱ εἰκασίαι του δὲν ἦσαν ἐσφαλμέναι.

Εὐθὺς ὡς ἀνεῦρον καὶ εἰς τὴν εἰκοστὴν πρώτην καμπὴν τὸ μυστικὸν σημεῖον καὶ ὑπερέβησαν τὴν γωνίαν τοῦ τοίχου ἐφ' ἧς ἔκειτο, οἱ δύο ἄνδρες ἐξέβαλον κραυγὴν ἐκπλήξεως ἅμα καὶ θαυμασμοῦ.

Στοὰ βαθεῖα καὶ εὐρεῖα ἐξετείνετο πρὸ αὐτῶν, ἔχουσα ἑκατέρωθεν σειρὰν γιγαντιαίων μορφῶν, γιγάντων μὲ μορφὴν ταύρου, καὶ ταύρων μὲ μορφὴν ἀνθρωπίνην, καὶ ἀπολήγουσα εἰς εἶδός τι βωμοῦ κειμένου ἐπὶ ὑψηλῆς ἐξέδρας. Ἐπὶ τῆς κορυφῆς τοῦ βωμοῦ εὑρίσκετο τὸ ὁμοίωμα ἡλίου περιστρεφομένου ὑπὸ τῶν ἀκτίνων του, πέριξ δὲ τοῦ λαμπροῦ ἀστέρος ἦτο ζώνη ἀστερισμῶν, ἐν οἷς διεκρίνοντο τὰ δώδεκα σημεῖα τοῦ Ζωδιακοῦ.

Ὁ Μαυρίκιος ἀνύψωσε τὸν φανόν του, ὅπως ἴδῃ κάλλιον. Τὸ σύνολον ἦτο ἐπιβλητικὸν καὶ ἐξαίσιον, ἡ δὲ ἀκτινοβολία ἡ προερχομένη ἐκ τοῦ βωμοῦ καὶ τῶν περιστοιχιζουσῶν αὐτὸν ἡμικυκλιοειδῶς πολυφώτων λυχνιῶν ἐμαρτύρει ἐκ τίνος πολυτίμου μετάλλου ἦσαν πάντα ταῦτα κατεσκευασμένα.

Ἀλλὰ δὲν ἔμεινε πολὺ ἐξετάζων τὰς λεπτομερείας ταύτας. Ὅτε ἔφθασε πλησίον τοῦ βωμοῦ ἐσταμάτησεν ὡσεὶ μαγνητισθεὶς ὑπὸ παραδόξου θεάματος. Ἐπὶ θρόνου πλουσίως ἐγκεκοσμημένου ἐν στάσει ἱερατικῇ ἵστατο ἀκίνητος ἀνθρωπίνη μορφὴ μὲ τὰς κόγχας τῶν ὀφθαλμῶν κοίλας καὶ μὲ τὸ δέρμα ὡς περγαμηνήν. Ἡ ὑψηλὴ κάρα, ὁ βαρὺς μανδύας ὁ διὰ λίθων πολυτίμων κεντημένος, ὁ χιτών του ὁ κεκοσμημένος δι' αστέρων καὶ ἄλλων Καββαλιστικῶν σημείων, τέλος δύο κλείδες, ἃς ἔσφιγγεν εἰς τὴν ἀπεξηραμένην χεῖρά του, ἦσαν σημεῖα ὅτι τὸ μυστηριῶδες ἐκεῖνο ὑποκείμενον ἦτο ὁ μέγας λειτουργὸς καὶ ὁ φύλαξ τοῦ ναοῦ. Ὁ μακρὸς καὶ λιπόσαρκος δείκτης τῆς ἑτέρας χειρός του ἐδείκνυε δύο κιβώτια τοποθετημένα ἐγγὺς ἀλλήλων ἐπὶ τοῦ βωμοῦ.

— Τὸ νεῦμα τοῦ σεβασμίου αὐτοῦ Μοβὲδ μᾶς ὁδηγεῖ σαφῶς τί πρέπει νὰ πράξωμεν, εἶπεν ὁ Μαυρίκιος, ἀφοῦ παρῆλθεν ἡ πρώτη στιγμὴ τῆς ἐκπλήξεως καὶ προχωρῶν, ὅπως ἁρπάσῃ τὰς κλεῖδας.

— Ὤ, κύριε! ἀνέκραξεν ὁ Γαργαρίδης μὲ φωνὴν συγκεκινημένην· ἁρπάζων δ' αὐτὸν ὅπως τὸν ἀναχαιτίσῃ, κραυγάζει: μὴ τὸν ἐγγίσητε!..

— Διατί;

— Δὲν εἰξεύρω... Ἀλλὰ κατ' οὐδένα λόγον ἐγὼ θὰ ἤγγιζα νεκρόν. Φοβοῦμαι μὴ μοῦ φέρῃ κακόν!

Παραμύθια! εἶπεν ὁ Μαυρίκιος. Καϋμένε Γαργαρίδη, θαυμάζω πῶς σύ, ὅστις εἶσαι ἄνθρωπος περωτισμένος, περιπίπτεις εἰς τοιαύτας προλήψεις!.. Ἀγνοεῖς ὅτι πανταχοῦ καὶ πάντοτε ὁ θάνατος εἶνε πλησίον τοῦ ζῶντος;

Διὰ κινήματος ἀποφασιστικοῦ ἐξέτεινεν ἐκ νέου τὴν χεῖρα καὶ ἥρπασε τὰς δύο κλεῖδας. Ταυτοχρόνως ἡ ἀνθρωπίνη ἐκείνη σκιὰ κατέρρευσε καὶ ἐκ τῆς μεγαλοπρεποῦς αὐτῆς μορφῆς δὲν ἀπέμεινε πλέον εἰμὴ σωρὸς κόνεως καὶ ὀστέων.

Ἐνῷ ὁ Γαργαρίδης ἀπεσύρετο ἐν τάχει ἐκφέρων κραυγὴν τρόμου, ὁ Μαυρίκιος, ὅστις εἶχε προΐδει τὴν καταστροφὴν ταύτην, ἀνῆλθε τὰς βαθμίδας τοῦ θυσιαστηρίου.

Ἡ μία τῶν κλειδῶν ἃς ἐκράτει ἦτο χρυσῆ, ἡ δ' ἑτέρα ἀργυρᾶ. Ἀνοίξας κατὰ τύχην τὸ ἀργυροῦν κιβώτιον ἐπανήγειρε τὸ σκέπασμά του καὶ ἔμεινεν ἔκθαμβος, τυφλωθεὶς σχεδόν. Ἐπὶ πίνακος κρυσταλλίνου, ἐξαισίου διαφανείας ἀναπαρίστατο ἡ διάταξις ἡ κειμένη ἄνωθι τοῦ βωμοῦ, δηλαδὴ ὁ ἥλιος μετὰ τῶν δώδεκα ἀστερισμῶν. Ἀλλ' ἀντὶ ἐκ χρυσοῦ ἢ ἐξ ἀργύρου πάντα τὰ περὶ τὸν ἥλιον σημεῖα ἀπετελοῦντο ἐκ πάντων τῶν

γνωστῶν πολυτίμων λίθων, ἀνθράκων, σμαράγδων, κυάνων, μαργαριτῶν, σαπφείρων, ὀπαλλίων ἀμεθύστων, τοπαζίων, τὸν ἥλιον δὲ ἀντιπροσώπευεν ἀδάμας ἀπαράμιλλος τὸ μέγεθος καὶ τὸ κάλλος.

Ὁ Γαργαρίδης, ὅστις εἶχεν ἀποπλησθῆ νὰ πλησιάσῃ, ἐξήγειρε τὰς ἠχοῦς τοῦ θόλου μὲ τὰς ἀναφωνήσεις του. Ὁ δὲ Μαυρίκιος, ἀφοῦ ἐθαύμασεν ἐπὶ στιγμὴν τὸ πολύτιμον δοχεῖον, εἰσήγαγε τὴν χρυσῆν κλεῖδα εἰς τὸ κλεῖθρον τοῦ ἑτέρου κιβωτίου, ἔμεινε δὲ καὶ αὐτός, ἀφοῦ τὸ ἤνοιξεν, ἐνεὸς ἐκ τοῦ θάμβους καὶ τῆς ἐκστάσεως.

— Κυττάξατε, κύριε! ἀνέκραξεν ἀκαταπαύστως ὁ Γαργαρίδης. Κυττάξατε αὐτὸν τὸν ἀδάμαντα! Ὁ *Ἀντιβασιλεὺς* καὶ ὁ *Κοχ-ι-νὼρ* εἶνε εὐτελῆ πετράδια ἀπέναντί του. Καὶ αὐτὸς ὁ σάπφειρος! Οὔτε αὐτὸς ὁ Σάχης δὲν ἔχει παρόμοιον.

— Καὶ πῶς θὰ γνωρίσωμεν ἂν δὲν εἶνε ψευδεῖς αὐτοὶ οἱ λίθοι; εἶπεν ὁ Μαυρίκιος περίφρονντις.

— Ψευδεῖς! τί λέγετε κύριε! Τὴν μισὴν Εὐρώπην ἠμπορεῖ κανεὶς ν' ἀγοράσῃ μὲ αὐτὸ τὸ κιβώτιον. Γνωρίζω ἀπὸ πολυτίμους λίθους, διότι εἰς ἕνα ἀδαμαντοπώλην...

— Καὶ ποῦ δὲν εἰργάσθης ἐσύ!.. Ἀλλ' ἂν ἐγνώριζες καὶ τὴν Ζενδικὴν γλῶσσαν, Γαργαρίδη, θὰ εὕρισκες ἐδῶ πολλὴν ἀσχολίαν. Νομίζω ὅτι αὐτὰ τὰ εὑρήματά μας εἶνε τὰ πολυτιμότατα ἐξ ὅσων ποτὲ ηὐτύχησαν ἄνθρωποι νὰ παρατηρήσωσιν.

— Αὐτά; εἶπεν ὁ Γαργαρίδης μετά τινος περιφρονήσεως. Αὐταὶ αἱ ἐξ ἀλαβάστρου πινακίδες;..

— Ὄχι ἐξ ἀλαβάστρου, ἀλλ' ἐκ νεφρίτου λίθου γνησιωτάτου. Ἀλλ' ἡ ὕλη εἰς τὴν παροῦσαν περίστασιν εἶνε τὸ μᾶλλον ἀσήμαντον. Τὸ πολυτιμότατον καὶ ἀνεκτίμητον εἶνε τὸ πνεῦμα, τὸ ὁποῖον τὸ μυστηριῶδες τοῦτο κιβώτιον ἐμπεριέκλειε πρὸ αἰώνων.

— Καὶ τί λέγει αὐτὸ τὸ πνεῦμα;

— Καθ' ὅσον δύναμαι νὰ κρίνω ἐκ τοῦ πρώτου ἐπιπολαίου βλέμματος, κατέχομεν τὰ γνήσια καὶ αὐθεντικὰ χρονικὰ τοῦ κόσμου μέχρι Δαρείου τοῦ Α', χαραχθέντα ἐπὶ τοῦ λίθου διὰ σφηνοειδῶν χαρακτήρων!

— Ἐξαίρετα, εἶπεν ὁ Γαργαρίδης ἄνευ ἐνθουσιασμοῦ· ἀλλὰ χωρὶς νὰ τὸ θέλω συλλογίζομαι ὅτι καμπόσον ψωμὶ ἢ ἕνα χοιρομέρι ἢ καὶ ἕνα πιάτο πιλάφι θὰ μᾶς ἦτο χρησιμώτερον αὐτὴν τὴν στιγμὴν παρὰ ὅλα τὰ χρονικὰ τοῦ κόσμου...

— Σύ, ἄνθρωπος πεπαιδευμένος, νὰ ἐκφράζῃς τόσον χυδαῖα αἰσθήματα! ἀνέκραξεν ὁ Μαυρίκιος ἀγανακτῶν. Ἠδυνάμην νὰ σοῦ ἀνταπαντήσω σχετικῶς μὲ αὐτὰ τὰ πετράδια, τὰ ὁποῖα θαυμάζεις τόσον, ὅτι ὁ ἐλάχιστος κόκκος κεχρίου θὰ ἦτο δι' ἐμὲ προτιμότερος κατὰ τὸ ῥητὸν τοῦ γνωστοῦ μύθου, ἀλλὰ δὲν τὸ λέγω. Τὰ δύο ταῦτα κιβώτια ἀντιπροσωπεύουσι τὰς δύο σημαντικωτέρας δυνάμεις, ἐξ ὅσων ὁ ἄνθρωπος δύναται νὰ διαθέσῃ τὴν μάθησιν καὶ τὸν πλοῦτον. Ἓν γεῦμα περισσότερον ἢ ὀλιγώτερον δὲν θὰ μετέβαλλε κατὰ πολὺ τὴν ἐδῶ κατάστασίν μας. Ἐνῷ ἂν κατορθώσωμεν νὰ ἐξέλθωμεν ἀπὸ αὐτὸν τὸν τόπον, θὰ δυνηθῶμεν διὰ τῶν δύο τούτων ἰσχυρῶν μοχλῶν νὰ ἐπαναστατήσωμεν τὸν ὑλικὸν κόσμον καὶ τὸν κόσμον τῶν ἰδεῶν.

— Ἔχετε δίκαιον, κύριε, καὶ ἀναγνωρίζω ὅτι ὁμιλεῖτε πολὺ ὀρθά, ἀπήντησεν ὁ Ἀριστομένης μεταμελόμενος. Δὲν ἀγνοεῖτε ὅμως ὅτι ἡ πεῖνα εἶνε κακὸς σύμβουλος καὶ ποτέ, νομίζω, δὲν ἠσθάνθην τόσον ἀδειανὸν τὸ στομάχι μου. Τί ὥρα νὰ εἶνε;

— Εἶνε ὀκτὼ ὧραι, εἶπεν ὁ Μαυρίκιος ἐξάγων τὸ ὡρολόγιόν του· ὁ ἥλιος λάμπει πρὸ πολλῶν ὡρῶν ἐκεῖ ἐπάνω. Ἡ καϋμένη ἡ ἀδελφή μου εἰς ποίαν ἀνησυχίαν θὰ διατελῇ!.. Ὅταν συλλογίζωμαι ὅτι ὁ φανατικὸς ἐκεῖνος γέρων καθυποβάλλει μὲ ὅλην του τὴν εὐχαρίστησιν τὴν ἐγγονήν του εἰς τοιαύτην ἀγωνίαν!..

— Προθύμως θὰ τὸν ἔπνιγα!.. εἶπεν ὁ Γαργαρίδης.

— Ἂς ἀναπαυθῶμεν ὀλίγον, ὑπέλαβεν ὁ Μαυρίκιος, διὰ νὰ ἀναζητήσωμεν τὸν δρόμον μας μὲ πνεῦμα διαυγέστερον κατὰ τὴν ἐξέγερσίν μας καί, διὰ νὰ μεταχειρισθῶ τὴν φρασεολογίαν τοῦ Γουέβρου, εἴθε ὁ Μίθρας νὰ μᾶς δείξῃ μετ' ὀλίγον τὸν λαμπρὸν ὀρθαλμόν του!..

— Ἀμήν! εἶπεν ὁ Γαργαρίδης. Ἀλλὰ δὲν δυνάμεθα τάχα νὰ μασήσωμεν ἕνα παξιμάδι πρὶν ἀποκοιμηθῶμεν;

— Ἂς εἶνε ἕνα παξιμάδι!.. ἀλλὰ σοῦ συνιστῶ ἐγκράτειαν. Δὲν εἰξεύρομεν δυστυχῶς πόσον καιρὸν θὰ μείνωμεν κλεισμένοι εἰς αὐτὴν τὴν φυλακήν.

Οἱ δύο σύντροφοι κατεκλίθησαν ἐγγὺς ἀλλήλων παρὰ τὸν βωμόν, καὶ πέντε λεπτὰ δὲν εἶχον παρέλθει, ἀφ' ἧς ἐκοιμῶντο ἤδη τὸν βαρὺν ὕπνον τὸν προερχόμενον ἐκ τοῦ πολλοῦ καμάτου.

Ἕπεται συνέχεια Χ.

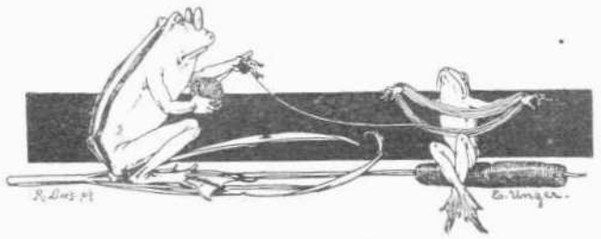

ΣΟΝΕΤΤΑ

9

Μέρες ποῦ θᾶτανε μ' ἐσὲ μαργαριτάρια,
Χωρὶς ἐσέ, μέσ τοῦ Καιροῦ τὰ βάθη πᾶνε,
Ψυχρὲς καὶ ἀνωφέλητες, σὰν τὰ λιθάρια,
Ποῦ μέσ τὴ θάλασσα μικρὰ παιδιὰ πετᾶνε!
Σὰν προσπαθῶ μὲ ὑπομονὴ νὰ τὲς μετρήσω,
'Απ' τὴ στιγμὴ ποῦ μ' ἔσφαξε τὸ ἔχε γειά σου
Μὲ πιάνει τρέλλα, καὶ θαρρῶ πῶς πλειὸ νὰ ζήσω,
Τοῦ κάκου ἐλπίζω σὰν προτοῦ στὴν ἀγκα-
[λιά σου
Καὶ γονατίζω καὶ ρωτῶ στὴν προσευχή μου,
Ἂν εἶνε δίκιο στὲς ρημιὲς νὰ τυραννιοῦμαι,
Ἂν μιὰ ζωὴ ποῦ δὲν μπορῶ νὰ πῶ δικιά μου,
Πρέπει μέσα στὴν ἀδύσσο νὰ τὴν σκορποῦμε.
'Αλλοίμονο, καὶ νᾶχ' αὐτὴ τὴν πίκρα μόνος,
Νὰ ξέρω πῶς τὸ ταῖρί μου δὲν καίγει ὁ πόνος

10

Πηγαίνω στὴν ἀκρογιαλιά, κι' ἀπ' τὰ βουνά σου
Ἕνα πικρὸ παράπονο τὸ κῦμα φέρνει,
ποῦ μοῦ δηγᾶται θλιβερὰ τὰ βάσανά σου,
Καὶ σὰν τὸ κῦμα τὴ στεριά, τὸ νοῦ μου δέρνει,
Τὸ λυπηρὸ τραγοῦδι αὐτὸ δὲν λέγει πόθο,
Ποῦ μέσ τὰ φυλλοκάρδια μου δὲ βρίσκει ταῖρι,
Τῶν τραγουδιῶν μου μέσα του τὴ λαύρα νοιώθω,
Καὶ λέγω, ποιὸ τὴν ἔστειλε στὰ ξέν' ἀστέρι!
Κ' ἐν ἄλλο κῦμα μοῦ μηνῇ πῶς στὴ 'ρημιά σου
Κάθε καϋμὸ ποῦ σοῦψαλα τὸν ἔχεις ψάλει,
Πῶς σὰν βαρέν' ἡ ξενιτειὰ τὰ σωθικά σου,
Τὸν ἴδιο χύνεις στεναγμὸ στὸ περιγιάλι,
Πῶς εἶν' γραμμένο, σὰν θρηνῶ 'ν' ἀναστενάζῃς,
Καὶ τὴν σφαγμένη μου καρδιὰ νὰ ξανασφάζῃς.

11

Ἔτσ' ἦταν κ' οἱ χαρὲς ζυγὲς καὶ ταιριασμένες.
Στὰ χρόνια τῆς ἀγάπης μας τῆς πρώτης πρώ-
[της,
Στὴ βρύσι ποῦ ζοῦν πέρδικες ζευγαρωμένες.
Καὶ πίνουνε τ' ἀθάνατο νερὸ τῆς νιότης.
Ἐκεῖ, ποῦ τρέλλα καὶ χαρὰ μαζὶ χορεύουν,
Ποῦ ἡ 'Αγάπη κ' ἡ Μορφιὰ τὲς στεφανόνουν,
Ποῦ λύπες ἂν ὀλόγυρα παραμονεύουν,
'Ακόμα μηδὲ φαίνονται, μηδὲ σιμόνουν.
Πάλι ἂς σοῦ ψάλω τὴ ζωὴ τὴν περασμένη,
Ἂς κολυμβήσῃ πάλι ὁ νοῦς στὴν πρώτη χάρι,
Ἂς χώνεται στὰ βάθη της, κ' ἂς ἀνεβαίνῃ
Κάθε φορὰ μὲ πλειὸ λαμπρὸ μαργαριτάρι.
Ἂς πνίξω πάλι στὴ χαρὰ τὴν πίκρα τοῦτη.
Σὰν τὸ ψτωχὸ ποῦ τὰ παλιὰ θυμᾶται πλοῦτη.

12

Ἤτανε βράδυ—δῶ κ' ἐκεῖ ἀνάδογουν φῶτα,
Βγαίνει στὸ δρόμο ἡ γειτονιὰ καὶ συντυχαίνει.
Καὶ πάνω στὰ κατώφλια ἡ μιὰ τὴν ἄλλη 'ρώτα,
Τί θέλει ὁ νιὸς ποῦ στὴν αὐλὴ τῆς κόρης
[μπαίνει;
Μὰ σύ, τὴ Μοῖρα ξέροντας ποῦ σὲ 'καρτέρει,
Κοντὰ στὴν θύρ' ἀτέλειωτες στιγμὲς μετροῦσες
Καί, σφίγγοντας τὰ στήθια σου μὲ τ' ὥριο χέρι,
Μιὰ ταραγμένη ἀναπνοὴ μισοκρατοῦσες.
Ἄχ! πές μου, ἂν θὰ ξαναϊδῶ τὴ λάμψι ἐκείνη
Ποῦ σὲ γλυκοπερίχυνε καθὼς ἐμβῆκα!
Ἂν τέτοιο ἓν ἀπάντημα θὰ ξαναγείνῃ,
Ἢ δυὸ φορὲς δὲν ἔρχεται μιὰ τόση γλύκα!
Πές μου πῶς τέτοι' ἀνθίζουνε λουλούδια ἀκόμα
Στ' ἀγγελικό σου μέτωπο, στὸ πλάνο στόμα.

13

Θυμᾶσ' ἐκείνη τὴν αὐγὴ ποῦ σὲ λειβάδι
'Ανταμωθήκαμε, πουλιὰ κυνηγημένα;
Θυμᾶσ' ἐγὼ σὰν ἔφερα χρυσὸ σημάδι,
Καὶ σὺ σταυρὸ ποῦ κέντησες κρυφὰ γιὰ μένα;
Στὸ μάτι τὸ ἀκοίμητο φανερωμένοι,
'Από τὰ βόλια μακριὰ τοῦ λάλου κόσμου,
Ἐκάναμ' ὅρκο ποῦ σφιχτὰ μᾶς γλυκοδένει,
Τὸν ὅρκο ποῦ σὲ ὥρισε, ζωὴ καὶ φῶς μου.
Σὰν τ' ἄστρα τότες πέταξαν δώδεκα μῆνες,
Ποῦ σχίζουν τὰ μεσούρανα καὶ σβύνουν πέρα.
Μέρες δὲν ἦταν ἄδολες, ἄχ, μηδ' ἐκεῖνες!
Λίγες ἀγάπες εἶδανε καθάρια μέρα!
Μ' ἂν βόϊζε καὶ λαλητὸ τριγύρω ξένο,
Σὺ δὲν ψηφοῦσες, τοῦ Θεοῦ τὸ χαϊδεμμένο!

14

Πάλι θωρῶ στὴν ἐκκλησιὰ τὰ δυὸ στεφάνια.
Λαμπάδες πάλι φέγγουνε ὁλόγυρά σου.
'Αγγέλοι παρασυτέκονται, καὶ μὲ οὐράνια
'Αχτίδα χρυσοδάφουνε τὴν ὠμορφιά σου.
Βλέπω τὸ χέρι ποῦ βλογᾷ, καὶ μᾶς ἀλλάζει
Τὰ στέφανα, μὲ δίκλωνη κλωστὴ δεμένα,
'Ακούγω τὴ βαρειὰ φωνὴ ποῦ μᾶς προστάζει
Νὰ ζοῦμε οἱ δυὸ σὰν μιὰ ψυχή, σὰν σῶμα ἕνα.
Κ' ἕνα χορὸ μὲ σιγανὸ γυρνῶντας βῆμα,
Βλέπω μιὰ μάννα θλιβερὴ καὶ δακρυσμένη,
Ποῦ λὲς κι' ἀκολουθάει παιδὶ στὸ μαῦρο μνῆμα,
Κι' ὄχι στοῦ γάμου τὴ γιορτὴ τὴ βλογημένη.
Πίκρα ποῦ γίνεται χαρὰ καὶ τὴ μερόνει,
Στὴν ἀγκαλιά της σὰν γελᾷ τὸ πρῶτο ἐγγόνι.

15

Σὰν τὸ πουλὶ ποῦ ξεπετάει ἀπ' τὴ σκλαβιά του,
Ποῦ μέσ τὸν κάμπον χύνεται, καὶ λωλαμένο
Τραγοῦδι λευθεριᾶς σκορπάει ὁλόγυρά του,
Ἔτζι τραγούδαγες, πουλὶ λευθερωμένο,
Σὰν μ' ἀκολοῦθας μοναχὴ στὸ περιγιάλι.
Ἐκεῖ, ποὖχες τὰ μάτια μου πρωτομαγέψει,
Ποῦ τῶχα 'δεῖ σὰν ὄνειρο πῶς θᾶλθῃς πάλι
Μιὰ μέρα ποῦ τ' ἀγέρι αὐτὸ θὰ μᾶς χαϊδέψῃ.
Ἄχ, ποιὸ βουνό, καὶ ποιὰ σπηλιὰ καὶ ποιὸ λιθάρι
Τὸ τρυφερὸ δὲν ἄκουσε κελαϊδημά σου!
Ποιὸ κῦμα δὲν μαρτύρησε Νεράϊδας χάρι
Στὸ γέλιο καὶ στὸ πεταχτὸ περπάτημά σου,
Σὰν σ' ἐτραβοῦσε το νερὸ μὲ τὸ βοντό του,
Καὶ σ' ἐκυνήγα ξαφνικὰ μὲ τὸν ἀφρό του.

16

Πῶς μοιάζ' ἡ πικροθάλασσα μὲ τὴ ζωὴ μας!
Σὰν πρωτοθγοῦμε στῆς ζωῆς τὸ πλάνο κῦμα,
Μεθάει καὶ δὲν νοιάζεται κἂν ἡ ψυχή μας,
Σκληρὸ ταξεῖδι ἂν ἀρχινᾷ κατὰ τὸ μνῆμα!
Χαρά στον, ποῦ δεν ἀπαντάει ἀνεμοζάλη,
Ποῦ ὡς τὴν πέρ' ἀκρογιαλιὰ σιγαρμενίζει,
Ἐκεῖ, ποῦ πᾶνε ἀγύριστοι μικροὶ μεγάλοι,
Στὴ μαύρη γῆ, ποῦ μιὰ ψυχὴ δὲν μᾶς χαρίζει!
Χρόνι' ἀρμενίζαμε καὶ μεῖς μὲ τὰ κουπιά μας,
Χρόνια πολλὰ τὸ πέλαγο γλυκοκοιμοῦνταν,
Ὡς ποὖλθε ἀνεμοστρόβιλος, καὶ τ' ἄρμενά μας
Σπασμένα πάνω στὰ πικρὰ νερὰ κυλιοῦνταν!
Δυὸ κύματα μᾶς πῆραν, ἄχ, κακὸ μεγάλο,
Τὸ ἕνα στὴν 'Ανατολή, στὴν Δύσι τἄλλο! A *

ΑΝΩ ΚΑΤΩ

ΤΟ ΑΙΤΙΟΝ ΤΩΝ ΟΝΕΙΡΩΝ

Ἐξηκριβώθη ὅτι, ὅταν ἀρχίζῃ τις νἀποκοιμᾶται, αἱ αἰσθήσεις δὲν πίπτουσιν ὅλαι ὁμοῦ εἰς νάρκωσιν, ἀλλὰ ναρκοῦνται ἡ μία μετὰ τὴν ἄλλην. Πρώτη ἡ ὅρασις παύει, κλειομένων τῶν βλεφάρων, νὰ δέχεται ἐντυπώσεις, ἐνῷ ὅλαι αἱ ἄλλαι διατηροῦσι πλήρη τὴν εὐαισθησίαν των. Δευτέρα ἡ γεῦσις ἀποβάλλει τὴν ἐνέργειαν, καὶ ἀκολούθως ἡ ὄσφρησις. Ἡ ἀκοὴ ἔρχεται κατόπιν· καὶ τελευταία πασῶν ἡ γενικὴ αἴσθησις, ἡ τῆς σκέψεως καὶ τοῦ λογισμοῦ. Ἐκτὸς τούτου, αἱ αἰσθήσεις ὑποτίθεται ὅτι κοιμῶνται μὲ διαφόρους βαθμοὺς βαθύτητος. Ἡ ἁφὴ κοιμᾶται ἐλαφρότατα καὶ εἶνε ἡ εὐκολώτατα ἐγειρομένη· δευτέρα κατὰ τὴν ἐλαφρότητα τοῦ ὕπνου εἶνε ἡ ἀκοή· ἀκολούθως ἔρχεται ὁ ὅρασις, ἡ δὲ γεῦσις καὶ ἡ ὄσφρησις ἐγείρονται τελευταῖαι.

Καὶ ἄλλη δὲ περίστασις εἶνε ἀξία σημειώσεως· μυῶνές τινες καὶ μέλη τοῦ σώματος ἀρχίζουν νὰ κοιμῶνται πρὸ τῶν ἄλλων. Ὁ ὕπνος εἰσβάλλει ἀπὸ τῶν ἄκρων, ἀρχόμενος ἀπὸ τῶν ποδῶν καὶ τῶν κνημῶν καὶ χωρῶν πρὸς τὸ κέντρον καὶ τὴν νευρικὴν ἐνέργειαν. Ἡ ἀνάγκη τοῦ τηρεῖν τοὺς πόδας θερμοὺς καὶ ἐντελῶς ἀκινήτους, ὡς ἀγωγὸν τοῦτο τοῦ ὕπνου, εἶνε γνωστοτάτη. Μετὰ τὰς ἐξηγήσεις ταύτας οὐδόλως θὰ φανῇ παράδοξον ὅτι ἐκ μιᾶς ἢ πλειόνων αἰσθήσεων, ἴσως δὲ καὶ ἐξ ἑνὸς ἢ πλειόνων μελῶν τοῦ σώματος ἀτελῶς κοιμωμένων, προέρχεται συγχρόνως εἶδος ἀτελοῦς διανοητικῆς ἐνεργείας, ὅπερ παράγει τὸ φαινόμενον τῶν ὀνείρων.

ΠΩΣ ΜΟΝΟΜΑΧΟΥΣΙΝ ΟΙ ΑΓΓΛΟΙ

Ἄγγλος τις ὀνόματι Τζόουνς, περιηγούμενος τὴν ἠπειρωτικὴν Εὐρώπην, ἔφθασεν εἰς Βερολῖνον καὶ διέτριψεν ὀλίγας ἡμέρας ἐκεῖ πρὸς ἐπίσκεψιν τοῦ νεαροῦ φίλου του Τζάκ, σπουδάζοντος περὶ τὰς τέχνας. Μίαν ἑσπέραν οἱ δύο Βρεττανοί, ἐξελθόντες εἰς περίπατον ἔξω τῆς πόλεως, ἐζήτησαν ἀναψυχὴν ἐντὸς κήπου ζυθοπωλείου. Καθίσαντες παρὰ τὴν μικρὰν τράπεζαν, ἤρχισαν νὰ συζητῶσι περὶ τέχνης ὑπεράνω δύο ἀφριζόντων κυπέλλων. Πλῆθος Γερμανῶν σπουδαστῶν εἶχε καταλάβῃ ὡς ἐξ ἐφόδου ὅλον τὸν κῆπον. Ἦσαν θορυβοποιοί, καὶ μετ' ὀλίγον ἔπιον ἀρκετά, ὥστε ἔγειναν καὶ φιλέριδες. Συνεζήτουν μεγαλοφώνως περί τινος προσφάτου μονομαχίας, καὶ εἷς μεγαλόσωμος γεννάδας, οὗ τὸ σημειωμένον δι' οὐλῆς πρόσωπον ἐδείκνυεν ὅτι εἶχεν ἀντιμετωπίσῃ ἀντίπαλον ἐπὶ τοῦ «πεδίου τῆς τιμῆς», μετὰ μεγίστης βιαιοπαθείας ἐκήρυττεν ὅτι οἱ Γερμανοὶ εἶνε ἡ ἀνδρειοτάτη φυλὴ ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ ὅτι ὀφείλουν νὰ εἶνε τρόθυμοι ὅπως ἀποδεικνύωσι τοῦτο ἐν πάσει εὐκαιρίᾳ. Ἀντὶ νὰ μάχωνται πρὸς ἀλλήλους, ἔλεγε, καλλίτερα θὰ κάμουν νὰ διασταυρῶσι τὸ ξίφος μὲ τοὺς ξένους, Ἄγγλους, Γάλλους καὶ Ἀμερικανούς. Ὑπάρχουν, δόξα τῷ Θεῷ, πλῆθος ξένων περιηγητῶν ἀνὰ τὴν Γερμανίαν, ὅπως χρησιμεύωσιν ὡς ἀνταγωνισταὶ τῶν ἀνδρείων Τευτόνων, καὶ αὐτὸς προτείνει διὰ τοῦτο νὰ προκαλῶσι τούτους ἀντὶ τῶν ἰδίων πατριωτῶν των. Τοιαύτην μετερχομένη τακτικὴν ἡ Γερμανία, θ' ἀποκτήσῃ ταχέως φήμην ἐπὶ ἐθνικῇ ἀνδρείᾳ εὑρεῖαν ὅσον καὶ ὁ κόσμος.

Καθ' ὅσον ἡ ἀγόρευσις προὐχώρει, ἡ προσοχὴ τῶν Γερμανῶν εἶχε στραφεῖ πρὸς τοὺς δύο νέους Ἄγγλους, καὶ οὗτοι ταχέως ἐπείσθησαν ὅτι θὰ ἐδιάζοντο νὰ μονομαχήσωσιν. Οἱ Γερμανοὶ ἔξαφνα συνεσπειρώθησαν περὶ τὴν τράπεζαν, ὅπου ὁ Τζόουνς καὶ ὁ σύντροφός του ἐκάθηντο ἡσύχως, ῥοφῶντες τὸν ζύθόν των, καὶ ὁ ἰταμὸς ἀγορητὴς ἔκυψε πρὸς τὴν τράπεζαν καὶ ἐφύσησε τὸν καπνὸν τοῦ σιγάρου του κατὰ πρόσωπον τοῦ Τζόουνς. Ὁ Ἄγγλος ἐμειδίασε καθὼς ἐτελείωνε τὸν ζύθόν του, καὶ εἶπε πρὸς τὸν συνάδελφόν του καλλιτέχνην:

—Τζάκ, θέλω νὰ μὲ βοηθήσῃς διὰ δέκα δευτερόλεπτα· ὕπαγε εἰς τὴν θύραν καὶ στάσου ἐκεῖ. Μὴν ἀφήνῃς κανένα νὰ εἰσέλθῃ ἢ νὰ ἐξέλθῃ. Ἐὰν ἰανεὶς δοκιμάσῃ, ῥίψε τον κάτω μὲ τὸν γρόνθον σου.

Ἐν τῷ μεταξὺ τούτῳ οἱ Γερμανοὶ φοιτηταί, οἵτινες ἐφρύαξαν διὰ τὴν φαινομένην εὐθυμίαν τοῦ Τζόουνς, ἔστησαν χλευαστικὸν χορὸν φωνοῦντες γερμανιστί: «Δειλός! δειλός! Δὲν παίρνει ἀπὸ ὕδριν. Διατί δὲν θέλει νὰ κτυπηθῇ; Μονομαχίαν! μονομαχίαν!»

Τότε ὁ Τζόουνς ἠγέρθη με.διῶν ἀκόμη:

— Κύριοι, θέλετε μονομαχίαν; Θὰ τὴν ἔχετε. Ὡς ὑδρισθεὶς ἔχω τὴν ἐκλογὴν τῶν ὅπλων. Ἐκλέγω ἐκεῖνα τὰ ὁποῖα ἡ φύσις μοῦ ἔδωκε, καὶ σκοπεύω νὰ σᾶς δείξω πῶς μονομαχοῦν οἱ Ἄγγλοι, ὅταν εἶνε εἰς τὴν πατρίδα των.

Εἶπε, καὶ ὁ δεξιὸς γρόνθος του κατηνέχθη ὡς καταπέλτης ἐπὶ τοῦ στήθους τοῦ Γερμανοῦ, ὅστις ἔπεσεν ὡς στύλος διὰ μοχλοῦ ἀνατραπείς. Τότε ἐστράφη πρὸς τοὺς ἄλλους φοιτητάς, μπίφ! μπάφ! μπάν! Εἰς ἑκάστην πυγμήν του εἷς Γερμανὸς ἔπιπτε, καὶ ἐντὸς τοῦ διαστήματος τῶν δέκα δευτερολέπτων ἀνθρώπινον ῥεῦμα ἐστράφη ῥαγδαῖον πρὸς τὴν θύραν, καὶ τοῦτο ἔδωκεν εἰς τὸν ἕτερον Ἄγγλον ἀφορμήν, ὅπως λάβῃ μέρος εἰς τὴν πυγμαχίαν. Μετὰ ἓν λεπτὸν ἀπὸ τῆς ἀρχῆς τῆς μάχης ὁ μικρὸς κῆπος περιεῖχε τρεῖς μόνον ἀνθρώπους. Ὁ εἷς ἦτο ὁ ζυθοπώλης, εἰς ὃν ἐπέπεσε φόβος καὶ τρόμος, καὶ οἱ δύο ἄλλοι ἦσαν οἱ Ἄγγλοι, οἵτινες ἐκάθισαν παρὰ τὴν τράπεζαν ἐπιτάσσοντες γερμανιστί: «Noch zwei bier!» (Ἀκόμα δυὸ μπίραις!)

Ἐννοεῖται ὅτι ταῦτα πάντα ἀφηγεῖται ἀγγλικὴ ἐφημερίς, ἄγνωστον δὲ κατὰ πόσον εἶνε ἀληθῆ ἢ φανταστικά.

Η ΤΕΛΕΙΑ ΧΟΡΕΥΤΡΙΑ

Τὸ χάρισμα εἶνε ἔμφυτον, ὄχι κτητὸν οὐδὲ διδακτόν. Οἱ ἄνθρωποι γεννῶνται χορευταί, ὡς γεννῶνται ἀοιδοὶ καὶ ὑπνωτισταί. Ἡ ἄσκησις εἶνε ἀναγκαία διὰ νὰ ἐνισχύσῃ καὶ νάμῃ εὐκινήτους τοὺς μυῶνας τοῦ σώματος, ὡς εἶνε ἀναγκαία, διὰ νὰ δώσῃ εἰς τὸν ἀοιδὸν ἐγκράτειαν τῆς ἰδίας φωνῆς του. Ἀλλὰ δὲν δύνασαι νὰ πλάσῃς χορεύτριαν διὰ τῆς ἀσκήσεως, ὅπως δὲν δύνασαι νὰ πλάσῃς ὑψίφωνον. Ἡ ἀκαλλιέργητος ὕλη πρέπει νὰ προϋπάρχῃ, πότε διὰ νὰ διαμορφωθῇ καὶ χλιναγωγηθῇ διὰ τῆς καλλιεργείας, πότε διὰ νὰ ὑποταχθῇ εἰς αὐτὴν ἀνυπομόνως καί, τῆς μουσικῆς κλίσεως ὀργώσης, ν' ἀποφύγῃ τὰς ὑπερβολὰς τῆς ὀρχηστικῆς ἐξάψεως, καὶ νὰ διορθώσῃ τὸν αὐτοματισμὸν ἑνός, ὅστις ἐπλάσθη χορευτὴς ἐκ φύσεως. Ὡς πρὸς τὸ χάρισμα τῆς ἀληθινῆς χορευτρίας ὑπάρχει τι μυστήριον. Παλμός τις σφύζει εἰς τὸν πόδα της, ὅστις δίδει αὐτῇ μυστικὴν χάριν μὴ δοθεῖσαν εἰς ἄλλην. Ἐν ταῖς ἀνιούσαις καὶ κατιούσαις φωναῖς τῆς ὀρχήστρας εὑρίσκει ὁρατάς, οὕτως εἰπεῖν, διακυμάνσεις, τὰς ὁποίας ἄλλο ὦμμα δὲν βλέπει. Ἐκ μυστηριώδους ἐπιπνοίας, ἀκαταλήπτου εἰς αὐτὴν τὴν ἰδίαν, καθίσταται ἱκανὴ νὰ μεθερμηνεύῃ εἰς κίνησιν τὸ κρύφιον πνεῦμα τῆς μελῳδίας, νὰ δίδῃ σχῆμα καὶ χρῶμα εἰς τὰς φαντασίας τοῦ συνθέτου, τελειότερον καὶ ὡραιότερον ἢ ὅσον ἐκεῖνός ποτε ὠνειροπόλησε. Τὸ χάρισμα ἦλθε πρὸς αὐτὴν ἀπὸ ἀγνώστους πηγάς, δι' ἀδήλων ἐλιγμῶν κληρονομικότητος! Ἑκατοντάδες ἦλθον καὶ παρῆλθον, ἑκάστη προσθέτουσα ἀσυναισθήτως ἓν μόριον εἰς τὸ δώρημα τοῦτο, ὅπερ ἀναθρώσκει εἰς πραγματικὴν ζωὴν παρ' αὐτῇ. Κατὰ τὴν ἀκτινοβόλον ἐκείνην στιγμὴν ἐπὶ τῆς σκηνῆς φαίνεται ὅτι ζῇ εἰς χωριστὸν κόσμον, καὶ ὅτι ἐμπνέεται εἰς τὰς ἀπεριγράπτους κινήσεις της ἀπὸ τὸ αὐτὸ πνεῦμα, ὅπερ ἐνέπνευσε τὴν Σαλώμην, ὅταν αὕτη κατωρχήσατο τῆς κεφαλῆς Ἰωάννου τοῦ Βαπτιστοῦ

Η ΣΑΡΞ ΛΟΓΟΣ

Προκειμένου περὶ κυρίας ἰσχυροτάτης καὶ πολυλογωτάτης ἅμα, εἷς τῶν ἡμετέρων λογίων ἔλεγεν:

— Εἰς αὐτὴν ἐφαρμόζεται τὸ τοῦ Εὐαγγελίου ἀνεστραμμένον—ὄχι ὁ λόγος σὰρξ, ἀλλ' ἡ σὰρξ λόγος ἐγένετο.

ΕΙΚΟΝΕΣ

ΡΟΥΔΟΛΦΟΣ ΒΙΡΧΩΒ

Ὁ ἐν τῇ ἐπιστήμῃ τῆς Παθολογικῆς Ἀνατομίας καὶ τῆς Ἀνθρωπολογίας διαπρέπων ἀνήρ, ὅστις ἐσχάτως ἐώρτασε τὴν 70ετηρίδα του, συμπανηγυρίζοντος τοῦ ἁπανταχοῦ ἐπιστημονικοῦ κόσμου, ἐγεννήθη τῇ 1)13 Ὀκτωβρίου 1821 ἐν Σιφελδάϊν καὶ ἐγένετο τὸ πρῶτον καθηγητὴς ἐν Βυρτζβούργῳ τῷ 1849. Κατὰ τὸ 1856 ἐκλήθη ὡς διευθυντὴς τοῦ Παθολογικοῦ Ἰνστιτούτου εἰς Βερολῖνον. Ἀπὸ τοῦ 1862 διατελεῖ μέλος τῆς πρωσσικῆς βουλῆς καὶ ἀπὸ τοῦ 1880 μέλος τοῦ γερμανικοῦ κοινοβουλίου, ἐν ᾧ κατέχει θέσιν μεταξὺ τῶν ἀρχηγῶν τοῦ φιλελευθέρου κόμματος. Ὁ Βίρχωβ ἐξέδωκε πολλὰ καὶ σπουδαιότατα συγγράμματα.

ΤΗΛΕΦΩΝΗΜΑΤΑ

Μάλιστα, φίλτατε *Κυθήρια*, ἔχετε τὴν τιμήν αὐτήν, πρὸς τὰς ἀκτὰς τῆς νήσου σας κεῖται ὁ βαθύτερος πυθμὴν τῆς Μεσογείου. Καὶ δὲν εἶνε μόνον 4000 μέτρα, ὅπως νομίζετε καὶ σεῖς καὶ ὅλοι μέχρι πρὸ μικροῦ ἐνόμιζον, ἀλλὰ 4400 μέτρα κατὰ τὴν νεωτάτην βολιδοσκόπησιν, ἣν ἐνήργησε τὸ αὐστριακὸν πλοῖον «Pola» κατὰ τὸ παρελθὸν θέρος. Ἀκριβῶς τὸ σημεῖον τοῦ μεγίστου βάθους τῆς Μεσογείου κεῖται 35ο 44' 20'' βορείου πλάτους καὶ 21ο 44' 50'' νοτίου ἀπὸ τῆς νήσου σας. Ἂν θέλετε πηγαίνετε νὰ τὸ μετρήσετε καὶ ὁ ἴδιος.

Κύριε *Φιλάργαιε*. Ἔχετε δίκαιον. Τὸ λάθος τῆς πρώτης ἐπιγραφῆς ἐν σελίδι α' 229 φανερὸν ἄλλως, προῆλθεν ἐξ ἀβλεψίας κατὰ τὴν στοιχειοθεσίαν. Διορθώσατέ το λοιπὸν εἰς τὸ περιθώριον· ἀντὶ *πριμιγεννῆ* κάμετέ το *πριμιγενεῖ*, καὶ ἐτελείωσε. Δὲν ἐχάθη ὁ κόσμος.

Καὶ τί εἶνε τάχα αἱ 25 γλῶσσαι τοῦ περιφήμου Ἄγγλο γραμματέως, ἀγαπητὲ *Δίγλωσσε*, ἀφοῦ ὑπάρχουν ἐκτὸς τῶν 25 αὐτῶν καὶ ἄλλαι 3049, τὰς ὁποίας δὲν ἠξεύρει νὰ ὁμιλήσῃ; Ἢ μήπως ἀγνοεῖτε ὅτι 3064 εἶνε ὅλαι αἱ ὑπὸ τῶν συγχρόνων ἀνθρώπων λαλούμεναι γλῶσσαι; Ἀφίνομεν τὰς νεκρὰς γλώσσας, τὰς ἀψύχους, τὰς καπνιστὰς—ἐκείνας τὰς ὁμιλεῖ ὁ καθεὶς ὅπως θέλει.

Ἂν προτιμᾶτε τὴν εὐωδίαν τῶν ῥόδων, *Κυρία Α.* τότε κάνετε τὸ ἑξῆς διὰ νὰ εὐωδιάζῃ τὸ δωμάτιόν σας καὶ ὅταν ἀκόμη δὲν ἔχετε νωπὰ ῥόδα ἀπὸ τὸν κῆπόν σας: Κατὰ τὸν Ἀπρίλιον συλλέξατε πέταλα εὐωδῶν ῥόδων δροσερά, μόλις ἀνοιχθῶσι, καὶ ῥίψατέ τα ἐντὸς φιάλης περιεχούσης ὀλίγον οἰνόπνευμα δυνατόν· προσθέσατε καὶ ὀλίγον ἅλας μαγειρικὸν καὶ κλείσατε ἑρμητικῶς τὴν φιάλην ἐπὶ δύο ἑβδομάδας. Ὁσάκις θέλετε ν' ἀρωματίσετε τὸ δωμάτιόν σας, ἀνοίγετε τὴν φιάλην, ῥίπτετε ὀλίγας σταγόνας εἰς τὸ δάπεδον καὶ τὴν κλείετε πάλιν καλῶς. Ἡ εὐωδία εἶνε τόσον ὁμοία πρὸς τὴν τῶν ῥόδων, ὥστε πᾶς ἐρχόμενος πρὸς ἐπίσκεψίν σας θὰ ἐρωτᾷ: —Ποῦ εὑρήκατε ῥόδα τοιαύτην ἐποχήν; Σεῖς ὅμως μὴ φανερώνετε τὸ μυστικόν. Ἅμα τὸ μάθῃ ὅλος ὁ κόσμος δὲν θ' ἀξίζῃ πλέον.

ΠΑΙΓΝΙΑ

Δόμινον — Πρόβλημα.

Τέσσαρες παίκται: οἱ Α, Β Γ, Δ, λαμβάνουν ἕκαστος ἀπὸ 7 κόκκαλα. Τὰ κόκκαλα τοῦ Δ μετροῦν 14 περισσοτέρους πόντους ἀπὸ τὰ κόκκαλα τοῦ Γ καὶ 5 ὀλιγωτέρους ἀπὸ τὰ κόκκαλα τοῦ Β.

Ὁ Α ἔχει $\frac{6}{6}$ $\frac{6}{4}$ $\frac{6}{2}$ $\frac{6}{1}$ $\frac{5}{4}$ $\frac{5}{3}$ $\frac{4}{2}$

θέτει *διπλοῦν ἓξ* καὶ κερδίζει, διότι τελειώνει πρῶτος τὰ κόκκαλά του μὲ τὸ *ἓξ ἓν*. Ὁ Β δὲν ἔχει νὰ βάλῃ εἰς τὸν ἕκτον γῦρον, ὁ Γ εἰς τὸν πρῶτον καὶ ἕκτον καὶ ὁ Δ εἰς τὸν τέταρτον καὶ πέμπτον. Ὁ Γ μένει μὲ τρία κόκκαλα μετροῦντα ἐν ὅλῳ 8 καὶ ὁ Δ μὲ ἄλλα τρία μετροῦντα 9. Τὰ 20 κόκκαλα, ἅτινα ἐπαίχθησαν, μετροῦν πόντους 143.

Ποῖα κόκκαλα ἔμειναν εἰς χεῖρας τῶν Γ καὶ Δ;

Πῶς ἐπαίχθη τὸ παιγνίδιον;

[Εἰς τὸν πρῶτον λύτην δίδεται ὁ «Φασουλῆς Φιλόσοφος» τοῦ Σουρῆ.]

ΑΣΤΕΡΟΣΚΟΠΕΙΟΝ ΑΘΗΝΩΝ

ΔΙΕΘΝΕΣ ΜΕΤΕΩΡΟΛΟΓΙΚΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ

(23—29 Ὀκτωβρίου)

Μετεωρολογικὰ Στοιχεῖα Ἀθηνῶν	Ἡμέραι							Ἐξηγήσεις
	23	24	25	26	27	28	29	
Ἀτμοσφαιρικὴ πίεσις	754,1	755,5	756,3	752,1	759,3	757,4	751,7	Ἡ ἀτμοσφαιρικὴ πίεσις παριστᾷ τὸ ὕψος τῆς ὑδραργυρικῆς στήλης, τῆς μετρούσης τὸ βάρος τοῦ ἄνωθεν τοῦ βαρομέτρου ἀτμοσφαιρικοῦ ἀέρος· ἐκτιμᾶται δὲ εἰς χιλιοστὰ τοῦ μέτρου.
Μέση θερμοκρασία	14,0	15,7	14,8	15,7	10,7	9,8	9,8	Ἡ μέση θερμοκρασία κατὰ τὴν ἑκατονταβάθμον κλίμακα ἐκτιμωμένη, παριστᾷ τὸν μέσον ὅρον τῶν διαφόρων θερμοκρασιῶν τῆς ἡμέρας.
Μεγίστη θερμοκρασία	17,5	18,9	18,0	17,3	12,5	11,3	11,5	Ἡ μεγίστη θερμοκρασία παριστᾷ τὴν ὑψηλοτέραν κατὰ τὴν διάρκειαν ἑκάστης ἡμέρας θερμοκρασίαν.
Ἐλαχίστη θερμοκρασία	10,5	12,6	11,6	14,1	9,0	8,4	8,0	Ἡ ἐλαχίστη θερμοκρασία παριστᾷ τὴν χαμηλοτέραν κατὰ τὴν διάρκειαν ἑκάστης ἡμέρας θερμοκρασίαν.
Σχετικὴ ὑγρασία	85	69	77	89	77	75	9,1	Ἡ σχετικὴ ὑγρασία παριστᾷ τὸν λόγον τῆς πραγματικῆς ὑγρασίας τῆς ἀτμοσφαίρας πρὸς τὴν μεγίστην δυνατὴν ὑπὸ τὰς αὐτὰς συνθήκας· ἐκτιμᾶται δὲ ἀπὸ τοῦ 0 μέχρι τοῦ 100· τὸ 0 παριστᾷ τὴν τελείαν ξηρασίαν, τὸ δὲ 100 τὴν μεγίστην ὑγρασίαν τῆς ἀτμοσφαίρας.
Ἀπόλυτος ὑγρασία	10,17	9,36	10,55	8,35	6,76	6,79	8,71	Ἡ ἀπόλυτος ὑγρασία σημαίνει τὴν ποσότητα τῶν ἐν τῇ ἀτμοσφαίρᾳ ὑδρατμῶν· ἐκτιμᾶται δὲ ἐκ τῆς πιέσεως, ἣν ἐπιφέρουσιν οὗτοι ἐπὶ τῶν ἀντικειμένων, μεθ' ὧν εὑρίσκονται εἰς ἐπαφήν, διὰ τοῦ ὕψους ὑδραργυρικῆς στήλης ἰσορροπούσης τὴν πίεσιν ταύτην.
Βροχὴ	3,6	—	1,2	5,7	0,1	4,9	5,3	Ἡ βροχὴ καὶ ἡ χιὼν ἐκτιμῶνται εἰς χιλιοστὰ τοῦ μέτρου καθ' ὕψος ἄνω τῆς ἐπιφανείας τῆς Γῆς.
Χιὼν	—	—	—	—	—	—	—	
Χάλαζα	—	—	—	—	—	—	—	
Νέφη	6	2	8	9	9	9	10	Τὰ νέφη ἐκτιμῶνται ἀπὸ τοῦ 0 ἕως 10· τὸ 0 παριστᾷ τὸν ἐντελῶς ἀνέφελον οὐρανόν, τὸ δὲ 10 τὸν τελείως κεκαλυμμένον ὑπὸ νεφῶν.
Ἄνεμος καὶ ἔντασις αὐτοῦ	ΝΔ.2	ΒΔ.1	ΝΔ.3	ΒΑ.6	ΒΑ.7	ΒΑ.4	ΒΑ.2	Ἡ ἔντασις τῶν ἀνέμων ἐκτιμᾶται ἀπὸ 0 ἕως 9· τὸ 0 παριστᾷ τὴν νηνεμίαν, τὸ δὲ 9 τὴν θύελλαν.
Θάλασσα	0	0	1	1	3	2	1	Ἡ κατάστασις τῆς θαλάσσης ἐκτιμᾶται κατὰ τὴν ἑξῆς κλίμακα: 0 = γαληνιαία, 1 = τεταραγμένη, 2 = κυματώδης, 3 = τρικυμιώδης, 4 = ἀγρία.
Μέσαι θερμοκρασίαι **Εὐρώπης**	23	24	25	26	27	28	29	
Κέρκυρα	14,0	15,0	13,0	14,0	12,0	13,0	11,5	
Βῶλος	—	11,5	—	—	8,5	8,0	—	
Πάτραι	15,0	15,5	14,5	16,0	15,5	13,0	12,5	
Τρίπολις	8,0	9,5	9,0	9,5	6,5	7,5	8,0	
Κωνσταντινούπολις	—	—	9,5	8,5	7,5	8,0	8,5	
Ὀδησσὸς	0,5	5,1	2,4	-2,4	—	—	-2,0	
Βατούμ	—	—	—	—	—	—	—	
Παρίσιοι	7,4	5,2	4,9	4,9	3,5	7,5	7,5	
Ῥώμη	9,5	8,5	9,5	11,0	8,0	10,5	9,0	
Νεάπολις	9,0	10,0	8,5	9,0	—	—	11,0	
Βρινδήσιον	12,5	11,5	10,2	11,5	12,0	13,0	13,5	
Καλιάρη	9,0	11,5	14,0	18,5	15,0	—	—	
Πάνορμον	14,5	—	—	15,0	15,5	17,0	15,5	
Μελίτη	16,0	16,0	19,0	19,0	18,5	19,5	17,5	

ΧΡΟΝΙΚΑ

Ἀρχαιολογικὰ

Εἰς τὰς πρό τινος ἐνεργηθείσας ἐν τῷ θεάτρῳ τοῦ Ἄργους ἀνασκαφὰς ὑπὸ τοῦ ἐφόρου κ. Ι. Κοφινιώτου, ἀνεκάλυψεν οὗτος εἰς βάθος ἐξ μέτρων δέκα ὀκτὼ ἀγνώστους μέχρι τοῦδε βαθμίδας, λιλαξευμένας ἐπὶ τοῦ ἐπικλινοῦς μέρους τῆς Λαρίσης, ἐκ τῶν ὁποίων ἡ τελευταία εἶναι ἐξειργασμένη ἐν εἴδει ἕδρας, προωρισμένης διὰ τοὺς ἐπιφανῆ ἀξιώματα κατέχοντας. Μετὰ ταύτας τὰς βαθμίδας ἀνεῦρε τὴν ὀρχήστραν τοῦ θεάτρου, διήκουσαν μέχρι 15 μέτρων. Μεταξὺ ὅμως τῆς ὀρχήστρας καὶ τῆς τελευταίας βαθμίδος ὑψοῦται τοῖχος ῥωμαϊκῶν χρόνων. Μετὰ τὴν ὀρχήστραν εὑρέθη ἡ ῥωμαϊκὴ σκηνή, τῆς ὁποίας τὸ ἔδαφος εἶναι ἐπεστρωμένον δι' ἐρυθρῶν πλακῶν. Αὕτη ἀποτελεῖται ἐκ τριῶν τοίχων κατεσκευασμένων ἐκ λίθων λαφθέντων ἐξ ἀρχαίου τινὸς οἰκοδομήματος. Μετὰ ταῦτα ἀνεῦρε τὴν ἑλληνικὴν σκηνήν, ἥτις ἀποτελεῖται ἐκ τριῶν τοίχων, ἐκ πωρίνων μεγάλων λίθων κατεσκευασμένων Πρὸς μεσημβρίαν δὲ τοῦ θεάτρου ἀνευρέθησαν τοῖχοι, διήκοντες πρὸς διαφόρους διευθύνσεις, ἀνήκοντες εἰς τὴν πάροδον. Ὀλίγῳ δὲ περαιτέρω τούτου ἀνεκαλύφθη τὸ ὑδραγωγεῖον τοῦ θεάτρου. Εἰς τὰ πρὸς βορρᾶν ἄκρα τῶν τοίχων τῆς ῥωμαϊκῆς σκηνῆς ὑπάρχουσι βάραθρα βαθύτατα, διὰ τῶν ὁποίων ἴσως ἐκοινώνουν οἱ ὑποκριταὶ ὑπογείως μετὰ τοῦ κέντρου τῆς ὀρχήστρας. Ἐκτὸς τούτων ἀνευρέθησαν καὶ τεμάχια μαρμάρινα πτυχῶν ἀγάλματός τινος, βάθρον ἐκ λίθου, ἐπὶ τοῦ ὁποίου περιεσώθησαν οἱ δακτυλοι τοῦ ποδὸς ἀγάλματος, τεμάχιον κεράμου φέρον μαίανδρον, βάρη πήλινα, συντρίμματα ἀγγείων κεχρωματισμένων, εἴκοσι τρία νομίσματα διαφόρων χρόνων καὶ ἐπιγραφὴ ῥωμαϊκὴ φέρουσα τὸ ὄνομα «Ὑπερμήστρα». Ταῦτα πάντα κατ' ἀνακοίνωσιν τοῦ κ. Κοφινιώτου ἐν τῇ Ἐπιστημονικῇ Ἑταιρίᾳ.

Φιλολογικὰ

Μετά τινας ἡμέρας ἐκδίδεται γαλλιστὶ ἅμα καὶ ἑλληνιστὶ ἐν Παρισίοις ὑπὸ τοῦ ἐκδοτικοῦ καταστήματος Διδὼ καὶ ἐν Ἀθήναις ὑπὸ τοῦ βιβλιοπωλείου τῆς «Ἑστίας» ὁ «Λευκὸς Λίθος», τὸ γνωστὸν διήγημα τοῦ κ. Βικέλα μετὰ 70 εἰκόνων, ἃς ἐριλιστέχνησεν ὁ Ἕλλην ζωγράφος κ. Ῥάλλης. Ταύτην θὰ ἐπακολουθήσῃ ὁμοία ἔκδοσις εἰκονογραφημένη καὶ ἄλλων διηγημάτων τοῦ κ. Δ. Βικέλα, ὧν τὰς εἰκόνας θὰ ἐκτελέσωσιν οἱ ἄριστοι ἐκ τῶν Ἑλλήνων ζωγράφων.

—Τὴν παρελθοῦσαν Κυριακὴν ἀνεγνώσθη ἐν μιᾷ τῶν αἰθουσῶν τοῦ Ζαππείου μεγάρου ἡ ἔκθεσις τῆς ἀγωνοθέτου ἐπιτροπῆς ἐπὶ τοῦ Φιλαδελφείου ποιητικοῦ ἀγῶνος ὑπὸ τοῦ εἰσηγητοῦ κ. Α. Βλάχου. Κατὰ ταύτην οἱ κριταὶ ἐκ τῶν ἀποσταλεισῶν εἰκοσιεννέα ποιητικῶν συλλογῶν ἔκριναν πρωτεύουσαν τὴν ἐπιγραφομένην *Θάλασσα*, ἣν καὶ ἐβραβεύσαν, ἀπένειμαν δὲ ἔπαινον εἰς τὸν *Καθρέπτην τοῦ Πύργου*, τεθέντα λόγῳ ἀξίας ἀμέσως μετὰ τὴν βραβευθεῖσαν. Ἀποσφραγισθέντος τοῦ δελτίου, ἐγνώσθη ὅτι ποιητὴς τῆς *θαλάσσης* εἶνε ὁ κ. Νίκος Δαμιανὸς ἐκ Σύρου.

— Μετάφρασις τῆς ἐν τῇ «Ἑστίᾳ» δημοσιευθείσης *Ζοέλιας* τοῦ κ. Ψυχάρη ἐδημοσιεύθη ἐν τῇ Παρισινῇ «Nouvelle Revue».

Ἐπιστημονικὰ

Ὁ ἐν Παρισίοις χημικὸς Βερτελὼ ἐπέδειξεν εἰς τοὺς συναδέλφους αὐτοῦ ἐν τῇ Ἀκαδημίᾳ νέον δεῖγμα ἀργύρου κιτρινου, τόσον ὡραίου τὴν ὄψιν, ὥστε δύναται πᾶς τις νὰ ἐκλάβῃ αὐτὸν ἀντὶ χρυσοῦ. Ὁ ἄργυρος οὗτος κατασκευάζεται διὰ χημικῶν ἐνεργειῶν ἐπὶ τοῦ κοινοῦ ἀργύρου. Τοῦτον δ' ἀνεκάλυψεν ὁ ἐν Φιλαδελφείᾳ καθηγητὴς Curey Lea.

Παντοῖα

Κατὰ τὴν τελευταῖον ἐνεργηθεῖσαν ἀπογραφὴν τῶν κατοίκων τοῦ Βερολίνου εὑρέθη ὅτι ἡ Γερμανικὴ πρωτεύουσα κατῳκεῖτο τὴν 1 Ὀκτωβρίου ν. ὑπὸ 1,604,919 ψυχῶν.

— Κατὰ τὸ προσεχὲς ἔτος, τὸ φθινόπωρον, θὰ γείνῃ ἐν Φιλιππουπόλει ἡ πρώτη βουλγαρικὴ ἔκθεσις τοῦ ἐμπορίου καὶ τῆς βιομηχανίας ὑπὸ τὴν προστασίαν τοῦ ἡγεμόνος Φερδινάνδου.

— Ἐσχάτως πάλιν εἰς τῶν περιφήμων μεγάλων σκύλων τοῦ Ἁγίου Βερνάρδου ἔσωσε παιδίον ἐκ βεβαίου θανάτου. Τὸ παιδίον τοῦτο, διετὲς μόλις, ἔπαιζε, καταλειφθὲν ὑπὸ τῆς μητρός του παρὰ τὴν ὄχθην τάφρου βαθέος πλήρους ὕδατος, καὶ ὀλισθήσαν ἔπεσεν ἐντός. Ὁ σκύλος, χωρὶς νὰ χάσῃ καιρόν, ῥίπτεται εἰς τὸ ὕδωρ, ἁρπάζει τὸ παιδίον μεθ' ὅλης τῆς δυνατῆς προσοχῆς, τὸ σύρει ἔξω καὶ τὸ φέρει ἀβλαβὲς εἰς τὸν πατρικὸν οἶκον.

— Ἡ μερὶς τῶν Τόρεων ἐκδίδει προσεχῶς ἐν Λονδίνῳ νέαν μεγάλην ἐφημερίδα, παρεμφερῆ πρὸς τὸν περίφημον ἀγγλικὸν *Χρόνον*, τῆς ὁποίας ἡ κατὰ φύλλον τιμὴ θὰ εἶνε, ὅπως καὶ ἐκείνου, 3 δηνάρια, ἐνῷ ὅλων τῶν ἄλλων προϊόντων φύλλων εἶνε 1 δηνάριον.

ΒΙΡΧΩΒ

ΜΙΚΡΑ ΖΗΤΗΜΑΤΑ

Ἐνῷ ἡ Διεύθυνσις τῆς *Ἑστίας* κατὰ τὴν ὑπὸ πλείστων ἀναγνωστῶν αὐτῆς ἐκδηλωθεῖσαν ἐπιθυμίαν ἐσκόπει νὰ ἐπαναλάβῃ τὰ *Μικρὰ Ζητήματα* προσεχῶς, μία ἀναγνώστρια προλαμβάνει καὶ στέλλει τὴν κάτωθι ἐρώτησιν, εἰς ἣν ζητεῖ ἀπαντήσεις. Τὴν ἐρώτησιν ταύτην υἱοθετοῦμεν ὡς πρῶτον μικρὸν ζήτημα καὶ παρακαλοῦμεν αἱ ἀπαντήσεις νὰ σταλῶσι μέχρι τῆς 20 Νοεμβρίου πρὸς τὴν Διεύθυνσιν τῆς *Ἑστίας*. Εἰς ἐκ τῶν συντακτῶν ἡμῶν θὰ μελετήσῃ ταύτας καὶ ἡ κρίσις του θὰ δημοσιευθῇ ἐν τῷ φύλλῳ τῆς α' Κυριακῆς τοῦ Δεκεμβρίου. Τὸ προβαλλόμενον ζήτημα εἶνε τὸ ἑξῆς:

Τί φρονεῖτε περὶ τοῦ ἀνδρὸς ἐκείνου ὅστις, ἐνῷ λέγει ὅτι τήκεται ἐξ ἔρωτος, δὲν ἀποφασίζει καὶ νὰ νυμφευθῇ;

Βεατρίκη

Ἐν Ἀθήναις, ἐκ τοῦ Τυπογραφείου τῶν Καταστημάτων τοῦ «ΑΣΤΕΩΣ» 1891.